ĽUDOVÍT ŠTÚR– PERSONALITATE EMBLEMATICĂ A SLOVACILOR

Dagmar Maria ANOCA

This paper is focused on Ľudovít Štúr (28. 10. 1815 Uhrovec – 12. 1. 1856 Modra), emblematic personality of Slovaks. His prodigious activity in the field of linguistics, literature, politics, organizing the struggle for the emancipation of the people, education etc. is presented in its important points. It emphasized the role of literary language encoder (Slovak language Science, 1846) and the literary theorist (About songs and stories of Slavic nations), without being neglected his poetic creations (Songs and Singing, 1853).

Keywords: Ľudovít Štúr, Slovak, slovak literary language, romanticism

Ľudovít Štúr (28.10.1815 Uhrovec – 12.1.1856 Modra) – cărturar, profesor şi didact îndrăgit de studenţii săi, lingvist, codificator al limbii literare slovace, literat, poet, jurnalist, publicist, filozof şi gânditor, estet, ideolog şi organizator al vieţii naţionale, activist cultural şi luptător pentru emanciparea slovacilor, om politic, deputat în dieta ungară, revoluţionar – este pe bună dreptate considerat de către slovaci personalitate de frunte, cea mai importantă personalitate a vieţii naţionale din secolul al XIX-lea.

Viaţa, strădaniile lui, aspiraţiile, realizările, opera – toate îl definesc ca personalitate emblematică a slovacităţii, o întruchipare şi sinteză a năzuinţelor slovacilor în momentul crucial al existenţei lor istorice când depun eforturi pentru a se constitui în naţiune modernă.

Ľudovít Štúr s-a născut în data de 29 (în alte surse 28) octombrie 1815, ca al doilea copil (după Karol) al familiei învăţătorului Samuel, la Uhrovec, localitate care a mai dat şi alte personalităţi.[1] Štúr s-a stins la o vârstă tânără. Viaţa sa a fost curmată brusc de un eveniment tragic: în data de 22 decembrie 1855 s-a rănit la vânătoare şi a decedat pe 12 ianuarie 1856 la Modra, localitatea de domiciliu forţat, după ce în scurta sa peregrinare în lume a dovedit că valoarea unei vieţi nu rezidă în mulţimea anilor trăiţi, ci în greutatea faptelor, în sensul cuvintelor sale rostite la un moment dat în faţa prietenului său cel mai devotat, Jozef Miloslav Hurban: „Iată o

[1] Să menţionăm măcar una, de mare notorietate- omul politic Alexander Dubček, între destinele celor doi existând o vădită asemănare în privinţa importanţei decisive pentru desfăşurarea evenimentelor politice, precum şi a morţii subite, în circumstanţe nu pe deplin elucidate, a amândurora.

BDD-A27230 © 2015 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 23:02:10 UTC)

moarte frumoasă, când eroul se sfârşeşte la o vârstă a tinereţii, înainte ca lumea să-i vadă decăderea!"[1] Înmormântarea sa a devenit o manifestare a unităţii şi solidarităţii slovacilor.

Dacă tatăl, Samuel Štúr, era învăţător de la ţară, originea mamei era burgheză, Anna Michalcová era orăşeancă. Familia avea relaţii bune cu stăpânul aristocrat al locurilor, Imrich Zay. Fiul acestuia, Karol Zay, însă, a ajuns să fie un renegat, urmărind maghiarizarea slovacilor. Anii petrecuţi acasă, atmosfera caldă din familie, strâns legată de tradiţii, natura din jurul localităţii de baştină, toate au rămas întipărite în sufletul copilului. Prietenul său la vârsta maturităţii, Jozef Miloslav Hurban, menţionează în biografia lui Štúr: „de cu seară maica îi povesti o poveste poporană copilaşului său care se lipea cu drag de pieptul ei, iar a doua zi acea poveste din munţii tăcuţi... în mii de forme... în mintea lui alcătuite, a tot revenit şi a dobândit chip şi trup."[2]

În localitatea natală, Ľudovít Štúr a învăţat la şcoala primară sub oblăduirea părintelui său, care l-a instruit şi pe viitorul om de cultură ceh František Palacký (1798-1876), devenit ulterior un apropiat al tânărului slovac[3]. Ľudovít Štúr a continuat din 1827 la gimnaziul evanghelic inferior în Ráb (azi Győr, Ungaria), pentru a-şi însuşi limbile germană şi maghiară. La formarea opiniilor lui Štúr a contribuit profesorul Leopold Petz, un mare admirator al artei şi culturii antice. Fără îndoială, asupra tânărului au avut impact şi convingerile profesorului vizavi de rolul important rezervat slavilor.

Petz l-a îndreptat, de asemenea, către scrierile personalităţilor tutelare ale culturii slovace din perioada deşteptării naţionale, cum au fost Pavol Jozef Šafárik (1795-1861), Ján Kollár(1793-1852) şi Josef Dobrovský (1753- 1829). După doi ani de studiu la Ráb, Ľudovít Štúr s-a înscris, după modelul fratelui său mai mare, Karol, la liceul evanghelic din Bratislava, unde a studiat între anii 1829-1836, cu o întrerupere în 1834, când, din luna ianuarie până în septembrie a fost obligat, din cauza situaţiei materiale grele, să-şi câştige existenţa ca funcţionar la moşia lui Zay, în localitatea natală. Din această primă etapă a şederii sale la Bratislava datează

[1] V. Ľudovít Štúr, *Dielo v piatich zväzkoch. Básne*, zv.IV., Bratislava, SVKL, 1954, p.306.
[2] Jozef Hurban, *Ľudovít Štúr*. Apud Hučko, Ján, *Ľudovít Štúr*, prefaţă la volumul Ľudovít Štúr, *Dielo I*, Tatran 1986, p.10.
[3] Ján Juríček, *Ľudovít Štúr*, Bratislava, Tatran, 1971, p.15.

BDD-A27230 © 2015 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 23:02:10 UTC)

primele tentative de a scrie poezie şi de a comenta în cercuri de prieteni „eterna“ compoziţie *Slávy dcera* – Fiica Slaviei de Ján Kollár.[1]

Revenit la studii, Štúr s-a dovedit, din nou, a fi un student sârgunicios şi activ. În timpul liceului şi-a aprofundat cunoştinţele din diverse domenii, cu spectru larg de enciclopedist. Cunoştea limbile latină, greacă, franceză, germană, maghiară, precum şi mai multe limbi slave. I-a plăcut istoria, autorii antici, estetica şi istoria artei, ceea ce s-a oglindit în viitoarea sa carieră de om de cultură şi profesor. Citea mult, accesul la cărţi fiindu-i facilitat şi de faptul că dădea meditaţii în casa unui librar. Îi aprecia pe scriitorii slovaci şi cehi, pe Ján Hollý (1785-1849), Ján Kollár, Pavol Jozef Šafárik, František Palacký. Era adeptul ideii lui Kollár privind reciprocitatea/ solidaritatea slavă (*slovanská vzájomnosť*), susţinea unitatea cehilor şi a slovacilor devenind membru activ al Societăţii învăţăceilor limbii cehoslovace, înfiinţată în cadrul liceului. În 1834 a fost secretarul, între 1835-1837, a îndeplinit funcţia de vicepreşedinte (alături de profesorul Ševrlay) al acestei societăţi şi în cadrul căreia, de asemenea, încă din timpul studiilor sale, a ţinut un curs de istorie a slavilor. După interzicerea acesteia (în luna aprilie 1837 sunt interzise orice fel de organizaţii ale elevilor), a continuat să activeze în cadrul Institutului slav (din 1837), pentru ca acesta să devină un adevărat centru al aspiraţiilor de emancipare naţională pentru tânăra generaţie de intelectuali slovaci, inspirat probabil şi de faptul că în lumea slavă sârbii îşi întemeiaseră în 1826 (la Pesta), iar cehii în 1835 (Praga) instituţii culturale numite Matica srbska, resp. Matica česká (< Maica, de fapt matcă, regina albinelor). Chiar după încheierea studiilor liceale şi lipsit de mijloace de subzistenţă (întrucât nu-şi dorea o carieră de preot, în ciuda studiilor sale de teologie) a rămas să funcţioneze în cadrul Institutului, iniţiind o seamă de modificări şi îmbunătăţiri ale activităţii: stabilirea exactă a îndatoririlor comitetului, înfiinţarea unei grupe de membri de onoare din provincie. Din anul 1837 a devenit suplinitorul profesorului Jur Palkovič care s-a văzut nevoit să se retragă de la munca directă la catedră din cauza multiplelor sale activităţi de editor, om de cultură, om politic (membru în dietă). Astfel Ľudovít Štúr devine şi bibliotecar al Catedrei cehoslovace. În cadrul Institutului iniţiază formarea secţiei de corespondenţi şi de asesori ai comitetului.

[1] V. *Chronológia života a diela Ľudovíta Štúra*, în volumul Ľudovít Štúr, *Dielo*, vol. II., Tatran, 1986, p.573. Atributul de „etern” l-a folosit în corespondenţa sa către Pavel Čendek din 16 februarie 1835, v. vol. I, p.36.

BDD-A27230 © 2015 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 23:02:10 UTC)

Pentru cultura slovacă a căpătat o semnificaţie deosebită drumeţia în data de 24 aprilie 1836 la Devín,[1] unde străjuia cetatea veche din perioada Marii Moravii, un impresionant simbol al independenţei şi puterii de odinioară ale strămoşilor slavi. La această excursie memorabilă, pregătită, din motive de securitate, în mare taină, tinerii participanţi (16 la număr), entuziasmaţi de prelegerea lui Štúr privind istoria Marii Moravii, au hotărât să adopte câte un prenume slav şi să-l folosească în viaţa publică. De asemenea au intonat cântecul îndrăgit al maestrului şi mentorului lor, cântecul dedicat oraşului Nitra- lăcaş şi simbol al culturii moraviene de odinioară. Ľudovít Štúr şi-a ales numele de Velislav, dar, spre deosebire de mulţi alţi tovarăşi ai lui, al căror prenume slav a devenit curând uzual, noul prenume nu a avut priză. Lui Štúr, în cercuri restrânse i s-a spus pe mai departe Lajko, diminutiv de la Ľudovít.

Activitatea sa prodigioasă şi în această fază de început a carierei sale a fost rodnică, în sensul că i-a motivat pe tinerii din jurul său să se instruiască, fapt concretizat în almanahul *Plody zboru učenců řeči československé prešpurského* „Roadele corpului de învăţăcei ai limbii cehoslovace din Pressburg" (1936). Astfel dorea să-i influenţeze spre bine şi să-i îndemne la lucru nu numai pe elevii său, ci şi pe studenţii din provincie, să insufle elan în rândurile intelectualilor de la ţară, să strângă rândurile celor conştienţi de identitatea lor de slovaci. Activitatea sa i-a adus curând a autoritate firească în rândurile acestora. Mare adept al drumeţiilor şi peregrinărilor prin ţară, oriunde s-a ivit, a fost primit cu drag şi entuziasm, lumea venind şi din satele învecinate la auzul veştii că „Lajko" (sau Štúr) a poposit la vreun prieten.

Štúr era interesat de politică, urmărea dezbaterile pe teme politice, evoluţia evenimentelor, se străduia să pătrundă secretele vieţii politice şi să deprindă arta oratoriei. Cunoştea lucrările iluminiştilor, studia lucrările filozofilor şi gânditorilor, ale oamenilor politici. Cultiva legăturile cu oameni de cultură şi studenţi polonezi, cehi, slovaci, croaţi, polonezi, ruşi în virtutea ideii de solidaritate a neamurilor slave. Acest interes pentru schimbul de idei şi de căutarea informaţiei privind lumea slavă s-a manifestat atât în perioada anilor de studii, cât şi mai târziu. Štúr poartă

[1] Ján Juríček, *op.cit.,* pp.28-30. Însuşi Štúr se arată încântat de acest eveniment în scrisoarea către scriitorul Michal Godra din data de 29 iunie 1836: „Am sărbătorit de ziua naţională, 24 aprilie, pe vestigiile vechi la Devín, unde am fost prezenţi şaisprezece dintre noi. Am fi putut fi chiar cinci zeci, dar am plecat doar cei mai mari ca să evităm orice urmări neplăcute. Ziua era senină; soarele ieşea din seninătate când ne apropiaserăm de vechile ziduri ale solitarei cetăţi şi nouă ne părea că iese de ziua cea nouă a Slovaciei". V. volumul Štúr, *op.cit.*, vol.I, pp.43-44. Cf. Jozef Miloslav Hurban, *Obrazy zo života,* Bratislava, 1956, p.248 şi urm.

BDD-A27230 © 2015 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 23:02:10 UTC)

corespondenţă cu mari personalităţi slave, Kollár, Jungmann, Šafárik, Sreznevski ş.a., pune în mişcare tineretul din ţară, din alte centre de învăţământ în vederea schimbului de cărţi, informaţii, publicaţii, stabileşte legături cu alte organizaţii şi cenacluri slave din Viena, Pesta, Zagreb etc. Roadele eforturilor sale sunt palpabile, la şedinţele Societăţii participă ca invitaţi de onoare vestiţi slavişti şi slavi, precum Kollár, Vuk Karadžič, O.M. Bodeanski, Sreznevski,[1] din partea altora Štúr reuşeşte să obţină cărţi pentru biblioteca slavă.[2] În timpul vacanţei, pentru a cunoaşte adevărata stare de fapt din ţară, întreprinde călătorii, în anul 1836 prin părţile vestice ale comitatului Nitrianska. Astfel de peregrinări ale studenţilor prin împrejurimi sau în locuri mai îndepărtate chiar, care le ofereau prilejul să observe şi să urmărească diferite aspecte legate de subzistenţă, etnografie, folclor, graiuri au prins rădăcini în rândurile tinerilor învăţăcei.

Între 1838-1840 Štúr a studiat la Universitatea din Halle lingvistica, istoria şi ştiinţele politice. La recomandarea lui P.J. Šafárik s-a orientat mai ales spre studiul lingvisticii moderne şi al istoriei. O importanţă covârşitoare pentru tânărul student l-a avut întâlnirea cu filozofia lui Georg Wilhelm Friedrich Hegel, îndeosebi familiarizarea cu metoda dialectică şi concepţia filozofului privind istoria. Sub influenţa lui Hegel şi al lui Johann Gottfried Herder, desăvârşirea istoriei o vedea în activitatea slavilor. Convingerea că slavii sunt chemaţi să ducă la apogeu înflorirea umanităţii şi-a pus amprenta pe întreaga activitate şi năzuinţele în cadrul tuturor domeniilor pe care le-a atacat Štúr. Studiind lucrările lingviştilor de seamă ai vremii, a avut posibilitatea să se familiarizeze cu metoda comparativă şi să înţeleagă principiile muncii ştiinţifice în domeniul limbii, ceea ce ulterior îi va fi de mare ajutor la elaborarea operei sale lingvistice.

În timpul studiilor sale a întocmit lucrarea referitoare la *Meritele slavilor pentru civilizaţia europeană*. Subliniind rolul slavilor de apărători ai creştinătăţii şi ai Europei în faţa expansiunii turceşti, evocând eroismul luptătorilor de la Câmpia mierlei, menţionează figura croatului Zrinski, a polonezului Sobieski, a sârbului Brankovič, iar în vremurile moderne rolul ruşilor. Arată, recurgând la părerea istoricului Schlözer, că limba slavă a fost cea mai cultivată printre limbile recente (franceză, germană) existând în formă literară şi servind ca limbă liturgică. Prezintă

[1] V. Štúr, *Dielo*, vol. II, p.576.
[2] Juríček, *op.cit.,* pp. 36-37.

BDD-A27230 © 2015 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 23:02:10 UTC)

contribuţia slavilor la îmbogăţirea valorilor culturale, datorită poeziei pline de sentiment, imagini, firesc. După afirmaţia sa, poemele cehe din Manuscrisul de la Dvůr Králové[1] l-au determinat pe Goethe să ia lecţii de limba cehă, în ciuda vârstei sale înaintate. Pe fundalul epopeii despre Igor, descoperită de contele M. Puşkin, se proiectează figura impunătoare a Rusiei, la înţelegerea căreia a avut acces datorită consultării cu slavistul rus I.I. Sreznevski[2]. Sunt amintiţi Šafárik, Dobrovský, Komenský, Kopernik şi alte personalităţi slave. În finalul articolului enumerează mai mulţi autori slavi care au incitat interesele altor neamuri, fiind traduşi.[3] În încheiere arată cu o undă de mândrie şi poate chiar orgoliu:

> Noi în niciun chip nu stăruim ca popoare străine să înveţe limba noastră şi cu atât mai puţin să flateze prin aceasta mândria noastră naţională, noi doar ne exprimăm amărăciunea că roadele sufletului nostru sunt atât de dispreţuite, cum s-a întâmplat din partea autorului acelui articol [...] şi cum se mai întâmplă deseori şi azi din partea unor jurnalişti – haimanale.
> Dar dacă merită să înveţi limba spaniolă pentru un singur roman al lui Cervantes, desigur, pentru celebrul Don Quijote, de ce nu am dobândi cunoştinţe de limbi slave, care ne oferă cheia unor comori mult mai mari?
> În această scurtă reflecţie am fost nevoiţi să ne limităm doar la meritele slavilor în privinţa vieţii europene, dar subiectul ar putea fi dezbătut temeinic într-o lucrare împlinită în întregime. Acest lucru însă, cu voia lui Dumnezeu, îl vom întreprinde altă dată. În fine, în privinţa menirii şi a viitorului slavilor nu dorim să producem prea multe vorbe de prisos, dar suntem convinşi cu tărie şi o putem susţine în public că afirmarea lor în istorie, mai fermă pe viitor nici pentru ei nici pentru Europa nu va putea fi păguboasă, ci va aduce de ambele părţi nu puţin folos, pentru că omenirea niciodată nu poate da înapoi.[4]

---

[1] Anca Irina Ionescu precizează: „Este vorba de mai multe manuscrise descoperite în 1816 şi 1817 de Václav Hanka şi Josef Linda, care au susţinut că datează din secolul al XIII-lea; ulterior s-a dovedit că sunt falsuri, dar disputele legate de autenticitatea lor continuă şi astăzi." V. Anca Irina Ionescu, *Antologie Poezia cehă din perioada Renașterii Naționale până la cel de-al doilea război mondial*, Bucureşti, 2011, p. 11. Se pare că într-o situaţie asemănătoare se află şi epopeea lui Igor, menţionată de Štúr mai jos.

[2] V. Hučko, *op.cit.,* p.15.

[3] Pentru a ilustra buna cunoaştere de către polemistul slovac a culturii slave, reproducem lista: polonezi: Czajkowski, Goszczyński, Krasiński, Krasicki, Mickiewicz, Malczewski, Krasewski, Magnuszewski, Zaleski ş.a.; ruşi: Delvig, Gogol, Kozlov, Marlinski, Puşkin, Podolinski, Jukovski, Zagoskin ş.a.; ucraineni: Kotliarevski, Padurra; cehoslovaci: Čelakovský, Hollý, Kollár, Klicpera, Mácha, Polák, Turinský, Tyl, Tupý, Vocel; iliri: Demeter, Gundulić, Milutinović, Mušicki, Palmota, Prešern, Stanko Vraz, Vukotinović ş.a. V. Štúr, *Dielo.*, vol.II, p.174.

[4] Štúr, *Dielo*, I. pp. 198-199.

BDD-A27230 © 2015 Editura Universității din București
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 23:02:10 UTC)

Păstrând obiceiul peregrinărilor, Štúr a cutreierat în timpul studiilor la Halle ţinuturile populate de sârbii luzacieni. În oraşul Budyšín (Bautzen, Prusia), centrul cultural al sârbilor luzacieni, le-a vorbit fruntaşilor sorabi despre activitatea naţională din Slovacia. I-a sfătuit şi i-a susţinut pe conducători să adopte scrierea latină şi ortografia cehă, în locul ortografiei influenţate de cea germană. În acelaşi timp a strâns material lingvistic (toponime) pentru a-l ajuta pe Šafárik la elaborarea scrierii *Etnografia slavilor.* Experienţa sa a fructificat-o şi în alt mod. Consemnarea sub forma jurnalului de călătorie, *Cesta do Lužic vykonaná z jara 1839*/ Călătoria la luzacieni efectuată în primăvara 1839, a apărut în *Revista Muzeului Ceh* şi în alte câteva publicaţii[1].

Perioada aceasta se anunţă fructuoasă şi pe plan literar, acum a început să publice în revista cehă *Květy* poezii înmănunchiate în ciclul *Dumky večerní* (Meditaţii vesperale).

După ce revine de la studii, i se oferă un post de profesor de teologie la Kežmarok, dar îl refuză şi se stabileşte la Bratislava, străduindu-se să-şi întărească poziţia la catedră ca suplinitor.[2] Prelegerile sale de istorie, filozofie, despre poezia slavă au entuziasmat tineretul din jurul său. Conştient de poziţia cheie în vederea organizării unei mai ample implicaţii şi câştigării de adepţi pe linie culturală şi politică, Štúr a desfăşurat la catedră o temeinică activitate ştiinţifică, dar şi o bogată activitate didactică (a ţinut cursuri de gramatica limbii literare, istoria şi literatura popoarelor slave). Pe lângă aceasta s-a dedicat formării şi îndrumării noii generaţii, în paralel angajându-se în manifestări politice, elaborând ideologia şi proiectul mişcării naţionale.

În răstimpul activităţii sale directe de la catedră ca profesor suplinitor, dar şi mai târziu, când, după demiterea sa a continuat să-i instruiască pe tinerii discipoli în locuinţa sa, Štúr a devenit liderul acestor tineri studioşi. Din acest motiv istoria şi literatura îi atribuie întregii generaţii denumirea „štúrovci"- šturovieni sau „şcoala lui Štúr." Desigur, această denumire generică exprimă faptul că programul/ proiectul naţional al lui Štúr a fost îmbrăţişat cu entuziasm de către toţi discipolii lui, dar ca personalităţi creative se deosebeau şi şi-au păstrat individualitatea, uneori nutrind

[1] Štúr, *Dielo,* I, pp.87-121. Juríček arată că această lucrare a apărut şi în sârbă, polonă, rusă în revistele *Analele Matiţei srbska*, resp. *Daniţa*, contribuind la propagarea activităţii slavofilului slovac. V. Juríček, *op.cit.*, p.44.

[2] V. scrisoarea către acelaşi August Horislav Škultéty, nedatată, în Štúr, *Dielo*, I, p.122.

BDD-A27230 © 2015 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 23:02:10 UTC)

idei diferite, chiar contradictorii, referitor la literatură şi creaţie. În tinereţe, aşa cum am menţionat mai sus, pe perioada studiilor, membrii acestei generaţii cultivau limba maternă, se dedicau literaturii, contribuiau la îmbogăţirea culturii autohtone în cadrul cenaclurilor literare, de asemenea, au fondat coruri, organizau diferite evenimente, manifestări şi drumeţii. Sub conducerea lui Ľudovít Štúr, activitatea societăţii a luat amploare şi intensitate, germenii acestor activităţi dând roade şi după plecarea tinerilor din liceu.

În 1841 Štúr a scris, în limba cehă (adoptată în mediul evanghelicilor slovaci ca limbă literară), lucrarea *Starý i nový věk Slováků*, în care, în stil romantic, cu efuziuni lirice şi avânt patriotic foarte apropiat înflăcărării naţionale din Cântarea României de Alecu Russo, prezintă trecutul (glorios) şi atrage atenţia asupra deplorabilei situaţii din prezent a slovacilor. Reia o mai veche dispută istorică dintre adepţii aşa zisei „teorii a subjugării" slovacilor de către maghiari (podmaniteľská teória), teorie menită a justifica politica de maghiarizare forţată şi adepţii „teoriei ospitalităţii" (*pohostinská teória*) care considerau stabilirea maghiarilor pe teritoriul slovac urmare a acceptării maghiarilor ca oaspeţi de către populaţia slavă. Disputa datează din perioada barocului, când apar primele indicii ale formării conştiinţei naţionale pe baze etnice, iau naştere mituri, idei preconcepute şi se formulează pretenţii. În epoca modernă, Štúr sugerează ideea unei Ungarii ca uniune statală constituită de bunăvoie, a popoarelor egale în drepturi[1]. Lucrarea a fost tipărită abia în anul 1935.

În lupta contra nedreptăţilor comise asupra slovacilor de către autorităţi, organizează o delegaţie la curtea imperială pentru a prezenta *Prestolný prosbopis* (1842)/ Plângere către tron. Acest apel politic nemijlocit, care nu se răsfrângea doar asupra elitei politice, această acţiune petiţionară constituia şi un gen nou de acţiune politică implicând straturile de jos ale populaţiei. Acest apel-petiţie adresat direct curţii imperiale avea menirea să ceară – şi speranţa să obţină – oprirea grabnică a maghiarizării forţate, a persecutării patrioţilor slovaci şi a împilării poporului slovac. Acelaşi scop de apărare a neamului şi de revelare a nedrepăţilor comise asupra slovacilor din partea maghiarilor îl are scrierea, apărută anonim la Leipzig şi redactată în limba germană, *Die Beschwerden und Klagen der Slawen in Ungarn über die gesetzwidrigen Uebergriffe der Magyaren* (1843, Plângerile şi ponoasele slavilor din Ungaria privind abuzurile maghiarilor, în slovacă *Sťažnosti a žaloby Slovanov*

[1] Cf. *Ibidem*, pp.140-161.

BDD-A27230 © 2015 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 23:02:10 UTC)

v Uhorsku na protiprávne zásahy Maďarov). Ambele scrieri sunt reunite de ideea centrală a refuzului politicii de maghiarizare promovată de cercurile de putere.

Din aceste motive şi din cauza unor delaţiuni neîntemeiate este anchetat de o comisie eclesiastică aflată sub puternica influenţă a contelui Zay, adeptul politicii de maghiarizare cu orice mijloace a populaţiei nemaghiare. Astfel, în urma audierilor, Štúr este demis din funcţia de profesor suplinitor în luna decembrie 1843. Discipolii săi fideli părăsesc liceul în semn de protest, în primăvara anului 1844, îndreptându-se către alte centre de învăţământ. În acel moment, dând glas sentimentelor de care erau animaţi, tinerii au intonat cântecul compus de Janko Matuška, *Nad Tatrou sa blýska* (Fulgeră deasupra Tatrei), devenit ulterior imnul slovacilor şi azi imnul de stat al Republicii Slovace.

Ľudovít Štúr nu s-a lăsat doborât de insuccesele înregistrate în urma scrierilor sau a petiţiilor sale şi a continuat să întreprindă demersuri în vederea obţinerii aprobării pentru a edita un ziar în limba slovacă şi a-l pune în slujba luptei naţionale de emancipare. După eforturile depuse ani de-a rândul a reuşit să scoată în august 1845 primul ziar politic slovac *Slovenskje národňje novini*[1]/ Ziarul slovac naţional, cu suplimentul literar *Orol tatránski*/ Vulturul din Tatra, acesta constituind în anii care au urmat un spaţiu propice dezbaterilor de natură politică, socială, naţională, dar şi pentru afirmarea scriitorilor curentului romantic. Activitatea sa publicistică este intensă.[2] Datorită acesteia cercetătorii slovaci îl apreciază pe Štúr ca fiind primul ziarist slovac modern. Scrie editoriale, articole, polemici pe teme politice şi de culturalizare (*Život národov*,1846/ Viaţa popoarelor), luptă pentru drepturile poporului la autodeterminare. Ziarul îi oferă posibilitatea expunerii programului său literar, de propăşire şi culturalizare, aici îşi expune proiectele naţionale, sociale pe care le va prezenta în intervenţiile sale în dietă după ce devine deputat.

[1] Publicaţia continua într-un fel tradiţia presei înfiinţate de slovaci sau de expresie slovacă, întemeiată de fostul profesor şi director al Liceului, un adevărat enciclopedist şi erudit, Matej Bel (1684-1749), continuat de profesorul titular al postului, pe care era suplinitor Štúr, profesorul J. Palkovič (1769-1850) ş.a.

[2] Štúr trimite contribuţii şi la publicaţii slave din afara ţării, la „Tygodnik literatski" în Polonia, la „Danica" în Croaţia. Face schimb de publicaţii, primeşte cărţi şi periodice sorabe, polone, croate ş.a. V. Štúr, *Dielo*, II, p.139.

BDD-A27230 © 2015 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 23:02:10 UTC)

În articolul *Nárady ku zlepšeniu stavu našej krajiny/* Sfaturi pentru îmbunătăţirea situaţiei din ţara noastră, arată cum desfiinţarea obligaţiilor ţăranilor, a iobăgiei, impozitarea aristocraţiei va face posibilă ajutarea dezvoltării comerţului şi industriei, comunicaţiilor, activizarea întregii vieţi sociale. De asemenea recomandă înfiinţarea societăţilor gospodarilor, cooperativelor de întrajutorare, de economii, pentru evitarea dobânzilor mari la cămătari. La fel, îndeamnă la construirea unor grânare comune, şi chiar la munca în comun a unor terenuri greu accesibile pentru a fi fertilizate şi transformate în livezi. Dorinţa de a emancipa poporul nu a rămas doar la stadiul de sfaturi în articole de ziar. Cu ajutorul colaboratorilor săi a reuşit să transpună în realitate strădania de a ridica nivelul de instrucţie al oamenilor simpli. La ţară se organizau aşa zisele „şcoli de duminică" (*nedeľné školy*), în cadrul cărora intelectualitatea alfabetiza oamenii simpli, concomitent informând ţăranii şi meseriaşii cu noutăţile din agricultură, industrie, tehnică. Se pune accent şi pe funcţionarea cercurilor de lectură, a trupelor de teatru de amatori. Istoricii slovaci arată că în afară de efectele directe ale acestui gen de activitate, se înfiripă o mişcare de culturalizare intensă care duce la solidarizare, la coeziune naţională.[1]

Conştient că pentru a scoate un periodic e nevoie printre altele şi de un instrument în care să fie formulate ideile, sentimentele, un mijloc de comunicare a gândurilor şi a îndemnurilor persuasive, Štúr decide codificarea unei limbi literare viabile. Hotărârea era susţinută pe de altă parte de nevoia de a unifica naţiunea în virtutea unui fenomen puternic, iar la momentul respectiv potrivit pentru acest rol era singurul fenomen reprezentativ al naţiunii - limba. În al treilea rând, se impunea o varietate de limbă literară care să permită transgresarea divergenţelor dintre evanghelicii care la vremea aceea utilizau o varietate de limbă cehă cu elemente slovace[2] , iar catolicii o varietate literară codificată de Anton Bernolák. Štúr deci trebuia să purceadă la codificarea unei alte variante literare care să reunească,[3] şi nu să dezbine, să nu conoteze nici una dintre tabere, să nu înlesnească asocieri cu nici una dintre religiile importante, cu funcţiile acestora, sau să nu stârnească respingere. Având legături bune cu ambele tabere, Štúr a luat hotărârea de

[1] V. Hučko, *op.cit.*, p.21.

[2] Evanghelicii au adoptat de la bun început limba cehă a Bibliei de la Kralice (1579-1593) ca limbă de cult şi literară. Cu timpul cunoaşterea limbii cehe a devenit defectuoasă, elemente lingvistice slovace (aşa numitele „slovacisme" - *slovakizmy*) pătrund în uz, limbajul devine corupt, astfel apare varianta numită ceha slovacizată – *slovakizovaná čeština*.

[3] Ľudovít Štúr, *Ústrojnosť a organizmus reči slovenskej*, în *Dielo,* II, pp.358-359.

BDD-A27230 © 2015 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 23:02:10 UTC)

codificare a unei variante literare a limbii slovace, ceea ce a şi reuşit, cu concursul prietenilor săi, Milan Miloslav Hodža şi Jozef Miloslav Hurban. Prin tradiţie se consideră anul 1843 drept anul în care au fost stabilite norma lingvistică şi regulile limbii slovace literare la întâlnirile şturovienilor, prima dată în 14 februarie la Bratislava, ulterior a celor prieteni în orăşelul Hlboké, unde Hurban era preot paroh. În vederea înlesnirii implementării acestei variante a limbii naţionale în conştiinţa contemporanilor, pentru ca să fie introdusă în cultură, cărţi, publicaţii şi pentru a asigura logistica necesară, cei trei corifei cu ajutorul susţinătorilor din rândurile intelectualităţii slovace au recurs la soluţii practice şi pragmatice. În favoarea noii codificări au avut loc diferite acţiuni de sprijin.

Astfel, Hurban, editor de reviste, scriitor, traducător, ş.a. a transcris în noua limbă literară numărul II din almanahul *Nitra,* în luna aprilie, pentru a-l publica în luna iulie 1844 cu un subtitlu semnificativ: „Dar drahím krajanom slovenskím obetuvaní. V Prešporku alebo v Bratislave nad Dunajom“/ Dar oferit dragilor pământeni slovaci. La Presburg sau la Bratislava de la Dunăre. Noul idiom, având avantajul de a nu fi marcat de nicio conotaţie, nu evoca scriptura, nici cărţile religioase ale celor două confesiuni principale, putea servi la redarea limbajului viu, colocvial, luat din gura personajelor, mai ales în proza inspirată din viaţa cotidiană. Conferea culoare prozei istorice pe motive indigene, contribuia la redarea specificului în jurnalele de călătorie prin ţară şi apropia mentalitatea populaţiei vizitate în cazul călătoriilor în afară. În poezie aduce suflu nou, înlătură artificiile literare, abandonează şabloanele, clişeele de vorbire. Aceste trăsături se regăsesc chiar în numărul *Nitra II,* unde la loc de frunte şi foarte apreciate au fost baladele scrise de Janko Kráľ. Lirica, poezia ocazională, de asemenea, avuseseră de câştigat de pe urma introducerii noii codificaţii. În final se poate afirma că noul idiom a dus la ridicarea gradului de conştiinţă naţională în rândul tinerilor, la fortificarea spiritului romantic entuziasmat de noile achiziţii.

În alt plan, de o mare importanţă pentru implementarea noii codificări, a fost fondarea, în vara anului 1844, a unei instituţii culturale care se vroia un organism cultural-politic naţional suprem, transconfesional - societatea „Tatrín“ (la Liptovský Sv.Mikuláš, în data de 26-27 august). Demersul se impunea, în mod similar ca şi în privinţa limbii, întrucât asociaţiile existente se diferenţiau pe criteriu confesional,

BDD-A27230 © 2015 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 23:02:10 UTC)

ducând la scindarea forţelor, deseori se destrămau după o scurtă existenţă, cum o demonstrează societatea literară slavă, membrii căreia se grupau din rândurile intelectualităţii evanghelice (oficial numită Erudita Societas Litteraris Slavica, 1785-1786).[1] Partea catolică a intelectualităţii slovace, provenind preponderent din rândul preoţilor catolici (conform surselor aderase un singur preot evanghelic), s-a întrunit în Tovărăşia slovacă doctă (Slovenské učené tovaryšstvo, 1789-1800), condusă de preoţii catolici Anton Bernolák şi Jozef Fándly. O încercare de a reuni ambele tabere o constituia înfiinţarea la Pesta şi Buda (Budapesta există abia din 1872) a Societăţii amatorilor de limbă şi literatură slovacă (*Spolok milovníkov reči a literatury slovenskej*, 1834-1850). Devenise imperios necesară o instituţie de cultură capabilă să-i cuprindă pe toţi activiştii pe tărâmul culturii. „Tatrínul" a constituit cadrul potrivit pentru reuniuni, dezbateri, editări de carte[2], strângerea materialelor pentru conservarea şi tezaurizarea valorilor autohtone etc. A editat carte şcolară, de divertisment, de lingvistică ş.a.

Printre primele ediţii se numără volumele ştiinţifice şi propagandistice ale lui Ľudovít Štúr, în care îşi fundamentează şi explică demersul său în privinţa codificării noii limbi literare pentru toţi slovacii. Invocă atât premise ideologice şi politice legate de lupta naţională, cât şi cele lingvistice. Este de notorietate opera sa de justificare, legitimare, de aşezare pe temei filozofic a gestului său fondator, lucrarea *Nárečja slovenskuo alebo potreba písaňja v tomto nárečí/* Graiul[3] slovac sau nevoia de a se scrie în acest grai (1846). Aici explică mai pe îndelete şi detaliat (comparativ cu articolul *Hlas k rodákom*[4]/ O voce vorbind pământenilor) cauzele, motivele, scopul codificării limbii literare pe baza graiului slovac central. Gramatica limbii slovace a expus-o în volumul *Nauka reči slovenskej* (1846)/ Ştiinţa limbii slovace,[5] dedicată companionilor săi Michal Miloslav Hodža şi Jozef Miloslav Hurban.

În primul volum dă răspuns opozanţilor săi vizavi de introducerea unei noi limbi literare, mai ales lui Kollár, care în ciuda puternicului sentiment slovacofil, nu

[1] Referitor la mişcarea de asociere a slovacilor v. Corneliu Barborică, *Istoria literaturii slovace*, Bucureşti, 1976, p.80 şi urm.
[2] Din păcate asociaţia nu a primit acordul oficialităţilor, după o scurtă activitate a fost închisă în 1848.
[3] Termenul de dialect se justifică în baza concepţiei preluate de la Šafárik privind slavonimea ca un singur neam cu mai multe ramuri şi, respectiv, cu o singură limbă având mai multe dialecte – de fapt limbile naţionale ale etniilor.
[4] V. Štúr, *Dielo,* II, pp.203- 215.
[5] V. lucrarea lui Pandele Olteanu, *Actualitatea lui Ľudovít Štúr*, în volumul Pandele Olteanu, *Studii de filologie slavă*, Bucureşti, 2008, pp.73-79.

BDD-A27230 © 2015 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 23:02:10 UTC)

considera oportună ruperea de cehi în privinţa limbii. Convins de dreptatea sa, adresă lui Štúr injurii şi formulări jignitoare într-o scriere anonimă, rămasă de pomină în cultura slovacă *Hlasové o potřebě jednoty spisovného jazyka pro Čechy, Moravany a Slováky/* Voci referitoare la unitatea limbii literare pentru cehi, moravieni şi slovaci. Štúr aduce argumente exacte, concrete, cu caracter general slav, dar şi de pe poziţii „interne", legate de cultura slovacă. Din punctul său de vedere, fiecare parte dezvoltându-se, contribuie la dezvoltarea întregului, prin urmare o nouă limbă literară nu poate decât să susţină şi să fortifice întregul. Codificarea limbii slovace nu înseamnă o ruptură de cehi, ci îmbogăţirea întregului, ba mai mult o obligaţie ca prin valori proprii să contribuie la împlinirea întregului. Pe de altă parte justifică codificarea afirmând că limba scrisă trebuie să redea limba vie, vorbită, ea trebuie să îndepărteze bariera dintre aparţinătorii aceluiaşi neam. De pe poziţiile interne îşi justifică demersul prin necesitatea de a unifica forţele naţionale cu ajutorul limbii. Cum în lumea slavă s-au dezvoltat 11 neamuri slave, şi cum alte naţiuni slave au o limbă literară, tot aşa slovacii, la rândul lor, trebuie să aibă şi ei o limbă literară proprie, aceasta fiind o necesitate[1], întrucât ei constituie o naţiune distinctă cu o cultură distinctă. Desigur, în revendicarea formulată în aceşti termeni se oglindeşte aspiraţia spre democraţie, caracteristică mişcării de idei a romanticilor, dar rezultă şi nevoia de a ţine pasul cu exigenţele vremii. Alături de argumentele „obiective", sunt invocate şi idei care circulau în epocă, marcate de predispoziţia spre mit şi idealizare. Astfel, lingvistul slovac consideră că limba slovacă este „cea mai slavă", la fel cum munţii Tatra constituie inima lumii slave. Slovaca a păstrat forme străvechi şi de la ea pornesc celelalte limbi, precum pornesc firele dintr-un ghem al diversităţii:

> Precum este neamul nostru aşezat în mijlocul celorlalte nemuri ale noastre sub Tatra cea cu sute de aripi, cetate străveche şi primitivele aşezări ale slavilor în Europa, tot aşa şi graiul nostru se află în centru, în mijlocul celorlalte graiuri slave şi poate fi închipuit ca un ghem din care firele se îndreaptă în toate părţile ale neamului nostru. De aceea graiul nostru este atât de apropiat de celălalt şi ca un fel de trecere de la un fel de grai la altul. Ce este dispersat în aceste două rânduri de graiuri slave nordico-vestic şi sudico-estic multe se regăsesc îmbinate în graiul nostru, şi tocmai multe din ceea ce fiecare fel are particular, apare în slovacă. O va dovedi gramatica noastră. Însuşirea lesnicioasă a altor graiuri ale noastre se poate face învăţând mai întâi graiul nostru. De aici rezultă marea

[1] Cf. Štúr, *Dielo,* II, p.319.

BDD-A27230 © 2015 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 23:02:10 UTC)

> însemnătate a graiului nostru şi nevoia de a fi consemnat corespunzător în scris. Dar nu numai din acest motiv trebuie să scriem noi, slovacii, în graiul nostru, ci şi din alte pricini, pe care le-am luat în vedere când le-am sfătuit şi pe alte dintre neamurile noastre să scrie în graiurile proprii. Forul nostru interior (*vnútornosť*), spiritul nostru este plin de comori depuse în el, acestea trebuie să iasă la lumină şi anume în felul în care sunt ascunse în noi şi cum pun în mişcare spiritul nostru: trebuie ca noi să cuvântăm şi să ne exprimăm în mod plenar, expresiv, aşa cum simţim, cum gândim.[1]

Redăm şi elogiul lui Štúr adus graiului slav (de fapt limbii) ca „întreg", văzut ca atare în virtutea concepţiei Šafarikoviene asupra slavonimii şi idiomului acesteia. Regăsim aici şi lecturile din gramatici şi lingvişti de dinaintea sa, mai ales influenţa lui Matej Bel (1684-1749): „Asemenea poporului slav mai ramificat decât alte popoare, tot aşa limba (*reč*) e mai ales bogată în graiuri (*nárečná*, azi am spune „varietăţi" ale limbii – n.n.) şi poate fi numită limba limbilor (*reč rečí*) pentru infinita sa bogăţie, dezvoltare şi diversitate."[2] După o serie de enumerări ale calităţilor limbii slave (*slovančina*) şi explicarea etnonimului *Slovan* ca derivat de la lexemul *slovo*, reia apologia limbii slave, de data aceasta cu ajutorul întrebărilor retorice:

> Cine nu vede în slava veche (*staroslovienčina*) plenitudinea şi precizia şi uşurătatea creativă a vechii limbi indiene? Cine nu recunoaşte temeinicia şi severitatea limbii romanilor în rusă? Cine nu resimte duioşia şi dezinvoltura francezei în limba polonă şi pe lângă aceasta se mai şi delectează cu puterea de a zugrăvi cu care prezintă minunat mai ales lucrurile firești? Cui nu-i bate la ochi raţiunea nemţească în bogăţia cehei mai ales în privinţa noţiunilor abstracte îndeosebi din domeniul juridic? Cine nu îndrăgeşte melodicitatea şi dulceaţa italienei din sârbă şi din graiul sloven dalmatin? Puţin e cunoscută până acum slovaca noastră din Tatra, dar când va apărea în deplinătatea sa, toată lumea se va convinge de cele ştiute deocamdată doar de un slovac, de bogăţia, diversitatea, dinamica şi puterea de a zugrăvi a acesteia, prin aceasta dintre toate surorile sale apropiindu-se de greacă. De o astfel de diversitate, imaginar şi mare duioşie dispune şi limba malorusă, din acest punct de vedere cea mai asemănătoare cu limba noastră slovacă. La prima vedere pare că ele sunt limbi cu totul diferite, şi totuşi, deşi se deosebesc mult între ele, sunt apropiate şi îşi dau mâna una cu alta. Şi tocmai acest fapt că limbile slave au dezvoltat fiecare în parte un aspect lingvistic diferit şi în acelaşi timp fiind aproape una de alta, cu toatele arată, în dezvoltarea lor, marea bogăţie şi infinita

[1] Štúr Ľudovít, *Nauka reči slovenskej*, în *Dielo II*, p.319. Termenul de grai trebuie înţeles drept „limbă", iar „neamul nostru" într-un anumit context poate însemna naţiunea slovacă, dar şi slavonimea în general, ca urmare a adoptării concepţiei lui Šafárik privind lumea slavă. După părerea acestui (co)fondator al slavisticii, slavonimea constituie un singur neam, o singură naţiune care se împarte în patru triburi/ramuri. Cf. Olteanu, *op.cit.,* p.78.
[2] *Idem,* p.316.

BDD-A27230 © 2015 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 23:02:10 UTC)

> creativitate a spiritului slav şi imensa importanţă a acestei limbi pentru noi şi toată lumea.[1]

Demersul lui Štúr, aşa cum a arătat profesorul Juraj Dolník, a fost unul necesar. În comunicarea sa[2] prilejuită de întâlnirea slovaciştilor din luna octombrie 2013, profesorul afirma că demersul lui Štúr (de fixare/ codificare/ standardizare/ convenţionalizare a conştiinţei naţionale şi lingvistice) poate fi apreciată din punctul de vedere actual ca o reproducere firească a conştiinţei şi memoriei culturale. Conştiinţa, identitatea lingvistică şi naţională se construieşte în virtutea unor nevoi culturale, ceea ce face ca în mod necesar anumite fenomene de ordin cultural să aibă loc, impuse de mersul firesc al raporturilor dintre generaţii, de procesul de preluare, respectiv de transmitere a conţinuturilor (standardelor). Nu era vorba de dorinţa subiectivă a tânărului lingvist de a-şi impune părerile despre limbă, ci acesta a devenit un mediator al necesităţii de a se confrunta cu moştenirea şi a preda generaţiilor viitoare, la rândul său, achiziţiile făcute.[3]

În cea de-a doua lucrare fructifică anii petrecuţi la Halle studiind cu lingvişti germani renumiţi, valorifică toată experienţa sa, cunoştinţele dobândite. Cunoştea lucrările lui A. F. Pott, Fr. Bopp, W. v. Humboldt, era familiarizat cu metoda de lucru proprie cercetării limbii. Dintre lingviştii slavi îi impuneau Josef Dobrovský şi Václav Hanka. Recunoaşte meritele antecesorilor (cum au fost realizările lui Anton Bernolák, fără a-i menţiona numele) în domeniul stabilirii unei norme literare, dar susţine nevoia unei noi codificări. Aceasta nu presupune însă blamarea limbii cehe, ba din contră, îndeamnă la cunoaşterea ei, la gratitudine faţă de cultura cehă.[4]

Baza normei o constituie uzul lingvistic-cultural din zonele Slovaciei centrale (comitatele Liptov, Orava, Turiec), unde, după părerea sa, influenţată de criterii romantice, slovaca s-a păstrat sub forma cea mai curată, sau, exprimat cu patosul caracteristic epocii: „Cel mai curat şi fidel s-a păstrat acest grai acolo, unde a fost cel mai bine ascuns, în adâncurile Tatrei.“[5] De fapt, la momentul codificării era evident

---

[1] *Ibidem*, pp 317- 318.
[2] V. actele on-line ale conferinţei: http: //conference.eduabroad.sk/sk/zbornik; Cf. Juraj Dolník, *Ľudovít Štúr a slovenská identita*, în revista „Slovenská reč", an. 71/2006, nr. 1, pp. 25-34.
[3] O analiză aprofundată a viziunii lui Štúr asupra limbii propune Marilena Luţă în numărul de faţă al revistei „Romanoslavica".
[4] Ľudovít Štúr, *Nauka reči slovenskej*, în *Dielo,*II, pp.309-310.
[5] *Ibidem*, p.308.

BDD-A27230 © 2015 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 23:02:10 UTC)

faptul că această variantă lingvistică prezintă cea mai mare energie, cea mai mare răspândire,[1] deci şi promisiuni pentru evoluţia sa fastă în viitor. Către această concluzie conduceau şi textele cântecelor înregistrate şi editate în lucrarea monumentală a lui Ján Kollár, *Národnie spievanky* (1834), unde majoritatea cântecelor era consemnată în graiul central. Štúr a elaborat o descriere modernă a limbii, avansând chiar ideea sistemului lingvistic: „Curatul nostru grai slovac e un întreg frumos închegat, care are o alcătuire particulară a sa, şi totul una cu alta se potriveşte bine şi fiecare element cât de mic cu celelălalt e în strânsă legătură..."[2] În tratatul său, a pus accent pe morfologie, unde a dezbătut aprofundat verbul. De asemenea a manifestat interes pentru formarea formelor gramaticale şi a cuvintelor. Lingvistica slovacă apreciază în mod special faptul că Štúr a descoperit şi a tratat aspecte specifice ale limbii slovace, cum sunt problema aşa zisei „legi ritmice" şi fenomenul neutralizării (asimilării) suntelor.

Nu a întrunit totuşi acceptul tuturora. Chiar tovarăşului său de acţiune, Milan Hodža, i s-a părut că ortografia e prea simplă, iar pentru a da aură de limbă străveche, milita pentru introducerea principiului etimologic în scriere. Au fost, evident discuţii, în cele din urmă după câţiva ani s-au întrunit reprezentanţi ai grupurilor „pro" şi „contra," care au căzut de acord asupra unor modificări, iar în 1851 profesorul Martin Hattala de la Universitatea Carolină din Praga şi-a prezentat varianta propusă în manualul *Krátka mluvnica slovenská*.[3] Dar nici următoarele codificări şi modificări nu au schimbat fondul reformei lingvistice a lui Štúr. Codificarea limbii slovace de către Štúr, privită din perspectivă filozofică, arată disponibilităţile sale de deschizător de drumuri, el fiind de fapt primul lingvist modern, şi unul meritoriu, al slovacilor.

---

[1] *Ibidem*, p.321.

[2] „Čistuo naše nárečja sovenskuo je jeden zaokrúhlení celok, ktorí má svoj zvláštni stroj, v ktorom všetko jedno k druhjemu dobre pristáva a každí i najmenší rjad s druhim v tuhom je spojeňí ..." Cf. Štúr, *Ibidem*, p.368.

[3] Štúr a comentat unele modificări impuse de codificarea lui Hattala, de ex. introducerea literei „y" în scriere, justificată prin existenţa acesteia şi în alte limbi slave. De asemenea, înlocuirea unor forme gramaticale de sorginte central slovacă cu forme din periferia ariei geografice slovace, adică din graiurile occidentale ş.a. La toate se arată înţelegător, dar argumentele şi concluzia lui generală sunt de natură politică, nu lingvistică. Acceptă totul în ideea unificării naţionale prin intermediul unificării lingvistice. Acest deziderat îl consideră hotărâtor şi raţiunea supremă în acceptarea tuturor propunerilor şi modificărilor operate de Hattala, susţinut şi de alţii. V. recenzia *Hattalova Grammatica*, în volumul Ľudovít Štúr, *Dielo v piatich zväzkoch. Slovenčina naša,* vol.V, Bratislava, pp. 264-269.

BDD-A27230 © 2015 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 23:02:10 UTC)

Štúr s-a hotărât să intre în politică de tânăr, mânat de dorinţa de a-şi ajuta neamul. La Bratislava, în timpul anilor de liceu avusese ocazia să cunoască activitatea politicienilor, să se familiarizeze cu practica şi pragmatica politică, se întâlnea şi comenta cu deputaţii din dieta ungară. Mai ales întâlnirea cu deputaţii sârbi şi croaţi a avut un impact puternic asupra evoluţiei sale. Cu ei se sfătuia şi de la ei învăţa la întâlnire şi vizitele reciproce încă din anul 1832.[1] Într-un timp scurt se maturizează în ceea ce priveşte practica politică, dându-şi seama că e importantă forţa materială, politică, suportul larg din partea tuturor păturilor sociale. Pe lângă „politica înaltă" e nevoie de muncă în rândurile oamenilor simpli în vederea emancipării acestora. După cum am menţionat mai sus, a scris petiţii, broşuri, pamflete, polemici, a iniţiat acţiunea petiţionară: *Plângere către tron* (1841), *Plângerile și reclamațiile slavilor privind abuzurile maghiarilor* (Leipzig, 1843), publică la Viena scrierea polemică *Das neunzehnte Jahrhundert und der Magyarismus*/ Secolul nouăsprezece şi maghiarismul (în slovacă *Devätnáste storočie a mad'arizmus,*1945).

Asemenea scrierii *Epoca veche și cea nouă a slovacil*or, emoţia, de data aceasta totuşi mai reţinută, ghidează mâna autorului. În pledoaria pentru limba maternă se foloseşte de exemple din miturile greceşti, din care deduce dragostea pentru limba maternă, oferă exemple din mai multe limbi (de ex. franceză, greacă, maghiară) pentru a ilustra importanţa limbii şi a utilizării ei. La un moment dat afirmă ceea ce în vremurile noastre formulează şi cercetează etnolingvistica: „Acest for interior al naţiunii se reflectă şi în limba sa; ne putem convinge de acest lucru dacă observăm expresiile care le foloseşte pentru redarea raporturilor interne...." Tocmai din acest motiv, interzicerea folosirii limbii naţionale constituie un atac la însăşi fiinţa naţională. În demonstraţia sa, lingvistul slovac se sprijină pe concepţia dialectică, hegelianismul reiese evident în speculaţia sa:

> Să nu invoce nimeni motivele care reclamă maghiarizarea noastră ca necesară; deorece spiritul constituie scopul pentru sine însuşi, deci ar fi un mare păcat să-l foloseşti ca un instrument, iar bunurile spirituale sunt sublime şi sacre într-un grad mai înalt decât cele materiale. Afirmându-se că trebuie să fim maghiarizaţi reiese cu claritate că se urmăreşte distrugerea forului nostru interior prin intermediul formei exterioare cu totul necorespunzătoare, se încearcă să ni se impună prin forţă o modalitate de a gândi care ne

[1] Hučko, *op.cit.*, p.11.

BDD-A27230 © 2015 Editura Universității din București
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 23:02:10 UTC)

> este cu totul străină; iar prin strădania de a ne maghiariza se persuadează că nu am fi capabili să ne cultivăm spiritul şi, ţinând cont de naţionalitatea noastră, nu suntem demni să ne situăm alături de celelalte naţii din ţară.[1]

A participat şi a contribuit la alcătuirea listei de revendicări *Žiadosti slovenského národa/* Doleanţelor naţiunii slovace[2], la adunarea populară din 10 mai 1848 la Liptovský Mikuláš, a întâmpinat cu bucurie şi entuziasm revoluţia. Pentru cariera sa important a fost faptul că a candidat pentru dietă, devenind deputat din partea oraşului Zvolen, în anul 1847. Orator înflăcărat, a militat pentru democratizarea vieţii, a pus în discuţie probleme politice, sociale, naţionale. A luat cuvântul în plenul dietei la Bratislava. Sunt cunoscute cinci[3] discursuri ale sale (din noiembrie 1847 până în primăvara anului 1848). A cerut libertate pentru oraşe, să se facă dreptate celor nedreptăţiţi, cum sunt oamenii simpli, întrucât aristocraţii se bucură de ea (Discursul din 17 noiembrie 1847). Reclamă desfiinţarea clăcii, iobăgiei, pentru că bieţii oameni din popor se găsesc într-o situaţie proastă, or aceasta nu e chestiune legată de destin, istoria este o chestiune a voinţei umane. Desfiinţarea obligaţiilor, daniilor ar asigura libertate oamenilor. De asemenea, cere suprimarea apanajelor şi a drepturilor nobiliare ereditare, pentru ca societatea să nu ramână în urmă faţă de alţii, având în vedere că se află la cumpăna a două epoci. Atrage atenţia că poporul trebuie asistat, trebuie asigurată dreptatea şi omenia, iar justiţia trebuie să-şi îndeplinească funcţia cu respectarea dreptăţii în mod egal şi democratic. Totodată se impune grija pentru dezvoltarea industrială care e împiedicată de perimata ordine feudală (21 decembrie 1847). Pentru împlinirea revendicărilor naţionale a pledat în discursul său din 15 ianuarie 1848, prezentând necesitatea învăţământului în limba maternă, pentru că aceasta este limba în care „suntem învăţaţi să gândim şi să simţim". Accentuează utilizarea limbilor naţionale în administraţie în zonele locuite de populaţie nemaghiară ş.a.). Ultimele două alocuţiuni se referă la situaţia ţăranilor, cerând eliberarea acestora de sub povara dărilor (6 martie 1848) şi clamează pentru drepturile oraşelor. Deviza lui ca parlamentar a fost una simplă şi emblematică pentru întreaga sa viaţă: „My chytili sme sa do služby ducha, a preto preisť musíme cestu života tŕnistú"/ Noi ne-am

[1] *Ibidem,* p.131.
[2] Spiritul democratic al acestui act o dovedesc şi celelalte revendicări: votul universal, libertatea presei, dreptul la libera întrunire şi asociere ş.a. V. Hučko, *ibidem*, pp. 22-23.
[3] V. capitolul *Reči na Uhorskom sneme*, Ľudovít Štúr, *Hlas k rodákom*, Bratislava, Tatran, 1971, pp.241-256. Cf. Štúr, Ľudovít, *Dielo v piatich zväzkoch. Politické state a prejavy*, vol.I, Bratislava, SVKL, 1954, pp.344-357.

BDD-A27230 © 2015 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 23:02:10 UTC)

angajat în slujba spiritului, de aceea trebuie să mergem pe drumul spinos al vieţii.[1] Un alt dicton legat de numele său, concis şi auster, un joc de cuvinte, arată voinţă, modestie, hotărâre: „Veľa tvoriť, málo troviť"/ Să creezi mult, să foloseşti puţin.

Revendicarea sensibilă şi în cadrul *Doleanţelor* o constituia înfiinţarea unui district slovac, care să coincidă cu „teritoriul etnic" şi să dispună de autonomie. Puterea nu a acceptat nici una dintre revendicările înfăţişate, din contră, guvernul revoluţionar maghiar a emis mandat de arestare pe numele celor trei fruntaşi naţionali Štúr, Hurban, Hodža. Ca urmare, cei trei corifei naţionali au fugit în Cehia, la Praga, unde participă la primul Congres al Slavilor. Štúr îşi expune viziunea sa politică, proiectul politic pentru naţiunea slovacă. Este pentru prima dată când problema slovacă este ridicată în faţa unui for internaţional. În cadrul discuţiilor privind federalizarea Imperiului, el admite această idee, cum făcuse şi în primul său articol cu caracter politic *Epocea veche şi cea nouă a slovacilor*, dar cu condiţia să fie respectată independenţa şi dreptul la autoguvernare a fiecărei naţiuni în parte: „Scopul nostru să fie păstrarea imperiului austriac? Scopul nostru e să ne păstrăm pe noi înşine .... Până acum Austria a persistat şi noi sărmanii muream... Să nu spunem că vrem să păstrăm Austria, nici că am vrea să formăm imperiu slav austriac. Acest lucru ne va lipsi de toate simpatiile naţiunilor europene. Să declarăm că vrem ca ţările (comunităţile) slave independente să stea sub guvernare austriacă. Astfel vom pune accentul pe slavi."[2]

De fapt, ca ideolog al mişcării de emancipare şi lider cultural, era obligat să elaboreze o concepţie directoare. Aceasta a cunoscut o evoluţie complexă. De la ideea unei reorganizări a imperiului pe baze federaliste din formaţiuni naţionale independente a ajuns la vederi mesianice. Dacă la congres (*Reč na slovanskom zjazde*- Discurs la Congresul Slav) manifestă rezerve faţă de ideea austroslavismului, ideologie născută în mediu ceh, Havlíček Borovský , autorul acesteia fiind surghiunit din cauza opinii sale, panslavismul literar[3] al slovacului Štúr se finalizează în

[1] Cf. Juríček, *op.cit.,* p.103.
[2] Apud Hučko, *op.cit.,* p.24.
[3] În articolul *Jazykový boj v Uhorsku*/ Luptele lingvistice în Ungaria, spune: „Cât priveşte panslavismul, noi suntem devotaţi sincer panslavismului *literar* (subl. Ľ.Š.) şi vom gusta întotdeauna roadele spirituale ale altor neamuri slave, precum sunt Trentowski, Mickiewicz, Puşškin, Jukovski, Palacký, Hanka, Presl, ale căror opere au cale deschisă către noi, precum citim şi studiem scrierile importante

BDD-A27230 © 2015 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 23:02:10 UTC)

speranţa că Rusia va fi garantul viitorului luminos al slavilor, şi prin urmare şi al slovacilor, Rusiei revenindu-i rolul mesianic de salvator al slavilor şi al umanităţii.[1]

După izbucnirea revoltei la Praga, fruntaşii slovaci părăsesc oraşul, iar Štúr cu Hurban se îndreaptă spre sud, în Croaţia. La Zagreb Štúr îşi dă seama că problema slovacă ar avea şanse de rezolvare, dacă slovacii s-ar pregăti de luptă armată. Tratează cu banul Jelačić să sprijine revendicările slovacilor. În căutarea sprijinului necesar organizării unei forţe revoluţionare care să lupte pentru impunerea revendicărilor naţionale se adresează cneazului Obrenović, iar Hurban se îndreaptă la Belgrad. Găsesc susţinere atât la Zagreb, alăturându-li-se 500 de combatanţi croaţi, ca şi la Belgrad. Astfel au posibilitatea de a finanţa o armată de voluntari (*dobrovoľníci*). După constituirea Consiliului Naţional Slovac (*Slovenská národná rada*) la Viena, pornesc din luna septembrie 1848 la luptă contra maghiarilor. Štúr a devenit unul dintre principalii conducători (alături de Hurban şi Hodža) ai voluntarilor şi reprezentanţi ai luptei pentru libertate a slovacilor. Cu oastea ridicată din voluntari vor întreprinde trei expediţii. Nici una din cele trei expediţii militare (prima numită „din septembrie", a doua „de iarnă" şi a treia „de vară") nu s-au soldat cu izbânda scontată. În urma eforturilor depuse în timpul campaniilor, a greutăţilor care au apărut pe parcurs şi după depunerea armelor, Štúr a rămas cu gustul amar al eşecului. Totuşi nu disperă şi încearcă să caute alianţe în tabăra imperialilor. Nici de data aceasta însă nu se bucură de succes.

Dezamăgit de înăbuşirea revoluţiei, de faptul că au fost manipulaţi de imperiali contra maghiarilor, fără să se aleagă cu nimic, se retrage pentru o vreme la părinţi. Starea de fapt nu s-a îmbunătăţit, poporul a rămas în aceeaşi situaţie precară, pe plan politic s-a implementat un regim poliţienesc, care l-a pus pe Štúr sub supraveghere şi obligându-l la domiciliu forţat. Mai întâi stă la Uhrovec, pe urmă din 1851 locuieşte la Modra, unde are grijă de cei 7 orfani rămaşi după fratele său mai mare. Nu a intrat în serviciu de stat, refuză oferta care i s-a făcut, pentru a-şi putea continua activitatea în folosul naţiunii. Aflându-se sub strictă supraveghere poliţienească nu putea ieşi în afara oraşului, nici să participe la întruniri sau întâlniri în public cu alte persoane. Totuşi a reuşit să ia parte în luna mai 1854, în calitate de orator principal, la funeraliile poetului Ján Hollý în localitatea Dobrá Voda, iar în

---

ale nemţilor, francezilor şi englezilor; dar despre panslavismul *politic* (subl. Ľ.Š.) nu ştim, acesta precum la noi, nici la alte neamuri slave nu este, nu există." V. Štúr, *Dielo*, II, p. 172.

[1] Aceste idei s-au dovedit himere alimentate de avântul romantic ce a pus stăpânire pe generaţia šturoviană. Barborică, citând cuvintele lui Jaroslav Vlček, arată cum aceste idei nu au dus la unificarea slavilor, ci din contră, la separatism naţional.

BDD-A27230 © 2015 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 23:02:10 UTC)

secret l-a vizitat pe cneazul Mihai Obrenović pe moşia acestuia în Ivanka pe Dunăre. Viaţa îi decurgea în tristeţe, pentru că în răstimp de trei ani i-a pierdut pe fratele său Karol, ambii părinţi şi pe Adela Ostrolúcka, de care era legat sentimental.[1]

După revoluţie s-a reîntrodus cenzura, ceea ce, alături de diferite reglementări obstrucţioniste (suprimarea dreptului la întrunire şi asociere) l-au împiedicat să reînnoiască apariţia ziarului fondat de el. În schimb aici are suficient timp, pe lângă alte îndatoriri, legate de educaţia nepoţilor, să scrie, să reia anumite teme, să deschidă altele, să valorifice ceea ce dezvoltase până atunci. Astfel formulează în limba germană scrierea politică *Das Slawenthum und die Welt der Zukunft* (Slavii/ Slavonimea şi lumea viitorului, în slovacă. *Slovanstvo a svet budúcnosti*) care a apărut înainte de instalarea dualismului austro-ungar în 1867 în Rusia, în versiune rusă. Idei asemănătoare îl preocupă mai demult, încă în anii 1842-1843 publică în revista „Tatranka" (revista din Tatra) lucrarea *Azia a Evropa čili určení Ruska v ohledu na Azii*/ Asia şi Europa sau predestinaţia Rusiei în privinţa Asiei, iar pe tema panslavismului scrisese de asemenea în perioada de dinaintea revoluţiei textul *Panslavizmus a naša krajina/* Panslavismul şi ţara noastră, 1847. În ceea ce priveşte convingerile sale panslave, filoslave, rusofile şi mesianice, profesorul Corneliu Barborică remarcă[2]:

> Ľudovít Štúr (1815-1856), organizatorul şi ideologul mişcării slovace de emancipare, a declarat la congresul de la Praga, cu toată francheţea, că speranţa slavilor este Rusia, atribuindu-i acesteia şi rolul mesianic de garant al viitorului fericit al întregii umanităţi. Pentru el, ruşii erau un neam sănătos şi puternic, ce se distinge prin puritatea moravurilor şi ospitalitate. Rusia nu era un stat autocratic, ţarul nu guverna ca un despot, iar poporul îl iubea cu o dragoste filială.[3] Ideile formulate în cuvântarea de la Congresul

[1] V. poemul A.O. (Te-ai veştejit subit, tu floare/ tu floare frumoasă de pe Hron...), dedicat memoriei acesteia. Štúr, *Dielo*, II, p. 291; scrisoarea adresată lui Jozef Miloslav Hurban din 18/4 1853. *Ibidem,* pp.289-290.

[2] Barborică, Corneliu, *Mesianismul slav ca teorie globală şi remediu universal*, în volumul său *Studii literare slave*, Bucureşti, EUB, 2009, pp.201-206.

[3] Aceste opinii ale profesorului Barborică le susţinem cu următorul citat din lucrarea *Ruşii* a ideologului slovac: „Cu ochi severi urmăreşte nordul slav – *sviataia Rus* – recentele evenimente din Europa. Popoarele europene se aşteptau, mai ales nemţii îşi doreau şi acolo o revoltă, nu o dată anunţând-o prin ziare, dar deocamdată s-au înşelat. În Rusia nu există neînţelegeri între domnie şi popor cum se-ntâmplă în alte părţi; în această privinţă acolo sunt mai multe de acord, pare-se, decât oriunde în Europa. Poporul e ocupat cu o activitate enormă, cu propria sa dezvoltare intensă, de aceea este dispus

BDD-A27230 © 2015 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 23:02:10 UTC)

> Slav, Štúr le-a dezvoltat mai târziu în scrierea *Slavii şi lumea viitorului* (apărută postum în limba rusă la 1867); aici el avansa opinia că slavii vor trebui să se elibereze de sub jugul de până atunci şi să se alipească la Rusia, alcătuind un singur neam, un singur stat integral ortodox, slavii catolici sau protestanţi urmând să abdice de la credinţa lor. Această doctrină reprezenta forma cea mai radicală pe care a îmbrăcat-o panslavismul, devansând[1] teoria de aceeaşi factură a rusului Danilevski. Din punctul de vedere al slovacilor, evoluţia lui Ľudovít Štúr în direcţia asimilării într-o imensă masă slavă constituia un pas politic înapoi. Tocmai el care făurise conaţionalilor săi o limbă literară, emancipându-i de cehi şi conturând astfel definitiv identitatea lor naţională. Îi îndemna nu numai pe slovaci, ci şi pe cehi, croaţi, sârbi, polonezi, să se simtă înainte de toate slavi: „Trebuie să fim înainte de orice altceva slavi"[2].

Dar Štúr vorbeşte explicit chiar despre adoptarea unei limbi literare comune pentru toţi slavii, pentru a evita obstacolele în comunicare, în vederea „înţelegerii, dezvoltării spirituale şi acţiunilor comune". Desigur, dintre limbile slave cea mai potrivită îi pare rusa, fiind „idiomul ramurii celei mai mari, independente şi înstăpânite pe un teritoriu întins, căreia oricum îi aparţine hegemonia în familia neamurilor slave, pe lângă aceasta este dintre toate limbile slave cea mai bogată, mai eficientă şi cea mai răsunătoare, marcată de forţă." Adaugă, totuşi, că această unire în limbă, nu înseamnă renunţare totală la limbile literare naţionale.[3]

În atmosfera sufocantă a regimului poliţist al ministrului de interne, Alexander Bach (1813-1893), Štúr s-a dedicat literaturii, ştiinţei, scrierii. În această perioadă a scos volumul de versuri *Spevy a piesne/* Cânturi şi cântece, precum şi tratatul de estetică referitor la creaţia folclorică, *O národních písních a pověstech plemen slovanských/* Despre cântecele şi basmele neamurilor slave- pe care Corneliu Barborică îl consideră un tratat de literatură comparată: „O altă lucrare a lui Štúr,

---

să-şi urmeze guvernul care îi merge înainte în cauza respectivă. Această unitate dintre guvern şi popor, în virtutea unui instinct firesc, nicidecum nu poate fi distrusă în momentul de faţă de reflecţia europeană. Un singur gând străbate acum toată Europa; se vor amesteca ruşii în acţiunea Europei sau nu? Oricum vor evolua evenimentele, un lucru este cert, Rusia înaintează cu pas domol, dar bine gândit. Când va veni timpul potrivit pentru fapte, ea nu va scăpa prilejul, cum deseori o fac alţi slavi din uşurătate sau lipsă de energie. Iar când nordul slav ajunge să-şi realizeze cauza, înfăptuirile sale vor fi mari, uriaşe. Pe fiecare filă de istorie a sa sunt consemnate astfel de fapte. Nordului slav îi revine onoarea de a păstra intactă demnitatea slavă, în faţa întregii lumi. Ceilaţi slavi şi-au pierdut independenţa, prestigiul naţional şi deocamdată nu le-au redobândit; dar ruşii au înfăptuit lucruri măreţe păstrându-şi glorios prestigiul naţional." (Ľudovít Štúr, *Rusi,* în volumul *Hlas k rodákom*, p. 287)

[1] Ján Juríček susţine însă că Danilevski a scris lucrarea *Rusia şi Europa* (1871) sub influenţa directă a ideilor lui Štúr. (uríček, *op.cit.*, p. 205, nota de la subsol)

[2] Barborică, *Studii...,* pp203-204.

[3] Štúr, *Dielo*, II, p.568.

BDD-A27230 © 2015 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 23:02:10 UTC)

impregnată de ideea unităţii slave, este intitulată *despre eea ce înseamnă căcântecele şi povestirile populare ale neamurilor slave* şi a fost redactată tot în perioada postrevoluţionară. Nu este o lucrare de folclor, cum ar părea după titlu. Sau, dacă vrem să o considerăm aşa, este o lucrare de folclor comparat cu o destinaţie specială: aceea de a descoperi în diversitatea folclorului slav acele elemente care încheagă neamurile slave într-o comunitate spirituală şi care demonstrează această comunitate“[1].

Ca poet, Štúr a debutat cu versuri scrise în cehă, limba literară adoptată de evanghelicii slovaci, publicate în anul 1838, în revista cehă *Květy*. Ciclul *Dumky večerní/* Meditaţii vesperale, cuprinde versuri de factură romantică, dă glas sentimentului de tristeţe rezultat din confruntarea iluziei trecutului glorios al slavilor, a istoriei măreţe în opoziţie cu prezentul mizer. Se regăsesc poeme scrise în manieră romantică, în care imagini lirice inspirate din frumuseţile naturii Slovaciei, mai ales ale ţinuturilor natale, dar şi evocarea locurilor memorabile, de importanţă istorică, fie sentimentală pentru poet, subliniază atmosfera, de regulă, elegiacă şi cu tente alegorice. Se remarcă, de asemenea, prin cultivarea liricii politice, un lucru relativ nou, tratează motive sociale, exprimând sentimentul responsabilităţii pentru popor.

Printre poemele scrise în limba cehă se păstrează şi câteva care constituie documente ale unor trăiri intime (*Vzpomenutí/* Aducere aminte , *Toužba/* Dorinţa, *Rozžehnaní,* Rămas bun). Întrucât drumul spre Halle trecea prin Praga, Štúr, la rândul său, aidoma altor tineri, a făcut o escală în această metropolă culturală încă din vremea aceea, pentru a-i vizita pe prieteni şi a se întreţine cu personalităţile vremii.[2] În drumul de înapoiere face popas la editorul Jan Pospíšil la Hradec Králové. Astfel o cunoaşte pe fiica acestuia, Marie Pospíšilová, o iubire neîmplinită, întrucât liderul slovac considera că situaţia neamului impune unui luptător şi fruntaş naţional să renunţe la sine, ca persoană, şi să se dedice intereselor obşteşti[3].

---

[1] Barborică, *Studii…*, p.205.

[2] V. scrisoarea adresată lui August Horislav Škultéty de la Praga, în data de 17 octombrie 1838. În volumul Ľudovít Štúr, *Dielo,* II, pp.75-76.

[3] În altă ordine de idei, Ľudovít Štúr nu se deosebea de alţi bărbaţi ai vremii în privinţa opiniilor despre locul femeii în societate. S-ar putea crede chiar că este ostil ideilor de emancipare promovate în epocă de înfiripata mişcare a femeilor. Astfel într-o recenzie privind poezia sârbă tradusă de Ter.Amal. Louise Jakob în germană, comentează aprecierile făcute de aceasta la adresa obiceiului legat de ritualul nunţii,

BDD-A27230 © 2015 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 23:02:10 UTC)

Durerea despărţirii de Marie se va transforma în poem, eroul liric justificându-şi comportamentul (adoptat după atitudinea poetului din viaţa reală), refuzul sentimentelor „subiective", ale iubirii pentru o femeie, ale fericirii personale în numele unor aspiraţii superioare, al „sentimentelor" obiective, înălţătoare – ale iubirii de neam şi patrie: Pe de altă parte, motivul norilor sugerează situaţia precară în care se afla poetul lipsit de mijloace de subzistenţă, obligat să accepte ajutorul prietenilor şi care se angajase înt-o luptă politică ce nu prevestea un viitor fericit: „Să-l uiţi, Iubito, uită-l pe tânărul/ deasupra căruia nori furtunoşi se-adună;/ să-l uiţi, Iubit-o, uită-l pe băiatul/ care-ţi spune un dureros rămas bun;/ El va da uitării toate plăcerile din lume,/ niciodată însă, niciodată nu-şi va uita patria!"[1]

Cu câţiva ani după această experienţă pasională, Štúr, chiar dacă reuşise să elaboreze (parţial chiar să şi impună) un adevărat proiect naţional de renunţare la căsnicie şi de îmbrăţişare a celibatului, s-a ataşat sentimental de o altă femeie, Adela Ostrolúcka, de obârşie nobilă (ceea ce ar fi fost un impediment în eventualele

---

când tânăra fată este obligată să sărute mâna bătrânului casei: „Această sărutare a mâinii nu înseamnă, cu siguranţă, altceva decât exprimarea respectului faţă de patriarhul familiei, faţă de întreaga spiţă a familiilor adunate, care vin parcă să binecuvânteze noile căsnicii pe cale de a se încheia, omagiu care, manifestat sub forma sărutului de mână, de bună seamă le şade bine tinerelor neveste şi mult mai bine lor decât unui bătrân care pupă mâna unor duduiţe. Slavii îşi iubesc cu adevărat sexul (în text „tenul"-n.n.) frumos şi pun mare preţ pe virtuţile acestuia, şi anume frica de Dumnezeu, hărnicia, sinceritatea şi nu o dată şi entuziasmul eroic al inimilor sensibile, şi nu s-ar bucura ca aceste virtuţi să se preschimbe în moda cea nouă a prefăcătoriei; departe sunt de fandoseala, de falsitatea care azi poartă numele de bon ton…" Comparativ cu triburile germane, care, conform scrierii lui Tacit, venerau femeia, bărbaţii slavi „întotdeauna au considerat femeile ca subalterne, ca supuse lor, fără să le acorde părelnica şi cu atât mai puţin adevărata întâietate. Odată cu creştinarea, cum era şi cazul, situaţia acestora s-a schimbat şi la slavi, a devenit mai bună dar până azi, cu excepţia poate a unor locuri conduse de moda nouă pătrunsă din străinătate, nu a ajuns şi cu dezvoltarea adevăratei noastre naţionalităţi nici nu va atinge acel grad de capriciozitate la care se află în alte părţi şi din care nu decurge, cu siguranţă, fericirea căsniciei şi tihna familiei, ba din contră, se destramă. Deci faptul că sexul frumos la slavi nu se bucură de acea întâietate părelnică, cum şi-ar dori doamna traducătoare, e rezultatul naţionalităţii noastre, şi, după părerea noastră, corespunde ordinii firești a lucrurilor. Unde pot duce eforturile simoniștelor din Franţa sau întreprinderile societăţilor de femei şi ale conducătoarei lor Lady Bulwer din Anglia, care forţează dobândirea drepturilor civile egale cu bărbaţii, ne putem imagina uşor. Până acum aceste abateri au produs multe vicii; iar dacă se va continua cu aceste scandaluri pe mai departe, cu siguranţă nu ne putem aştepta la altceva decât la haos şi anihilarea fericirii casnice." (Ľudovít Štúr, *Piesne Srbov*, în vol.*Dielo*, I., pp. 82-83. Cf. Juríček, *op.cit.*, p.35).

[1] Traducerea filologică ne aparţine. Pentru coroborare dăm originalul: „Rozžehnání.// Zapomeň, Drahá, zapomeň jinocha,/ nade nímž mraky se bouřlivé shání;/ Zapomeň, Drahá, zapomeň na hocha,/ jenž Ti posílá bolné rozžehnání;/ On na vše světa zapomene slasti,/ jenom nikdy, jen nikdy o své vlasti!" (Ľudovít Štúr, *Rozžehnání*, în volumul Ľudovít Štúr, *Dielo v piatich …*, vol.IV, p.125).

BDD-A27230 © 2015 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 23:02:10 UTC)

aspiraţii la împlinirea relaţiei), dând glas, cu reţinere, sentimentelor nutrite faţă de această sensibilă admiratoare a lui abia după moartea acesteia în 1853, într-un poem cu iniţialele A.O. în loc de titlu[1].

După codificarea noii limbi literare, Štúr scrie versuri în limba slovacă, între anii 1844-1848. În 1853 publică în limba maternă volumul *Spevy a piesne*/ Cânturi şi cântece, care cuprinde poeme epice şi poezii lirice. Se regăsesc aici două efigii importante din istoria slovacilor în cele două compoziţii epico-lirice ample: poemele *Svätoboj*, resp. *Matúš z Trenčína* (1458 de versuri). Focalizat pe imaginea personajului principal, Svätoboj, cel mai mic dintre fiii regelui Svätopluk, neatestat de istorici, existenţa lui fiind doar preusupusă şi dedusă din parabola[2] cu circulaţie intensă în cultura slovacă, primul poem se referă la momentul destrămării imperiului Marii Moravii în jurul anului 907, tema oglindind interesul generaţiei romantice pentru istorie, evadarea în trecut şi idealizarea acestuia.

În mod similar este tratat şi personajul oligarhului Matúš z Trenčína-Matei de Trenčín (aprox.1260-1321, cunoscut şi sub grafia Máté Csák). Acţiunea este inspirată de bătălia din anul 1312 de la Rozhanovce (localitate cunoscută în istorie ca Rozgony) dintre Matei de Trenčín care îi susţine pe aristocraţii slovaci Aba (slov. Omodejovci) şi Carol Robert. În poem, centrul atenţiei îl acaparează Matúš. Idealizat, transformat în legendă, devine în viziunea poetului, un adevărat slovac care îşi apără neamul şi ţara. Această plasare a aspiraţiilor naţionale într-un timp când pe de parte nu se vorbea de naţiuni şi identităţi naţionale, constituie anacronism, cum de altfel şi avansarea ideii unei alianţe cu cehii pentru a-i învinge pe duşmani.

După începuturile poetice sub influenţa predecesorilor şi a motivelor antice, chiar în perioada versurilor scrise în limba cehă apar în poezia lui Štúr trăsături preromantice şi romantice. De fapt, Štúr ca poet era conectat la paradigma literară a vremii, pe care el însuşi a modelat-o în bună măsură cu lucrările sale teoretice şi aprecierile critice, a contribuit la consolidarea ei, a susţinut anumite direcţii, un anumit mod de abordare a „inventarului de semne" literare romantice: lupta contra duşmanului, eroismul slovacilor, legătura cu natura, contrastul dintre trecut şi

[1] V. Štúr, *Dielo v piatich...*,vol. IV, p. 294.

[2] *Svätopluk şi cei trei fii ai săi*, reia un motiv cunoscut din literatura universală a transmiterii legaţiei din partea tatălui către urmaşi de a fi uniţi în vederea păstrării independenţei.

BDD-A27230 © 2015 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 23:02:10 UTC)

prezent, idealizarea, mitizarea, recurgerea la anacronisme şi urmărind o strategie naţională pentru cultivarea principiului de autodeterminare.

Dintre noile aspecte formale regăsim versul scurt al creaţiei orale slovace (unde este de regulă de 6-8 silabe), prozodia simplă, silabică, deci preluarea elementelor (imitarea) cântecului popular, ceea ce constituie de fapt concretizarea principiului şi postulatului de valorificare a poeticii folclorului slovac, formulat de teoreticianul Štúr. Dar, de asemenea, întâlnim versuri şi strofe mai ample, îndeosebi în poezia epică.

Un exemplu concludent al priceperii poetului de a crea atmosferă, deci şi, în definitiv, a măiestriei lui artistice, îl constituie poemul *Matúš z Trenčína.* Firul epic se desfăşoară pe structura unei lupte istorice transformată în legendă şi care, evident, în spiritul romantismului capătă valenţe alegorice şi un exemplu de luat aminte pentru contemporani. Din punctul de vedere al procedeelor, imaginilor şi structurii face uz de inventarul motivelor preferate în epocă. Astfel expoziţia creionată în nuanţe sumbre, cu imagini deosebit de expresive, dar apăsătoare, constituie, în alegerea poetului, un fundal potrivit pentru gravitatea temei – lupta pentru libertate, neatârnare, pentru binele neamului şi semnalizează deznodamântul tragic.

Naratorul discret ne direcţionează privirea asupra centrului şi mobilului acţiunii – care din start este înţeles şi ca simbol - din mai multe puncte de vedere, de parcă ar plimba o cameră de luat vederi mobilă, care se mişcă de jur împrejurul obiectului, coborând în dreptul locaţiei şi concentrându-se pe vârful muntelui semeţit deasupra râului Váh unde se înalţă precum negurile deasupra pădurii, un vechi castel. Cenuşiu, pustiit, pare un bătrân aplecat deasupra mormântului copiilor săi. În acest moment descriptiv al spaţiului impunător şi copleşitor prin nemişcare, este plasat un punct dinamic: de-a lungul râului se apropie un pelerin trist. Acum, castelul e pustiu, e linişte, dar fusese o vreme când gălăgia şi vacarmul se auzeau până hăt departe, dincolo de Tisa şi de Dunăre (evocarea evidentă a limitelor unei geografii lirice naţionale). Turnul sprijinit de ziduri pare un bătrân gigant a cărui putere s-a topit, dar el mai încearcă să înspăimânte lumea, sumeţindu-se. Naratorul pune întrebarea retorică cine îşi mai aduce aminte de trecut, poate doar un cântăreţ. Poetul opune acestei imagini statice evocarea trecutului. Tabloul e zgomotos de la început, se apropie furtuna, care prevesteşte viitoarea evoluţie a evenimentelor. Nimeni nu ştie ce se-ntâmplă, căci stăpânul castelului este un introvertit, cu sufletul închis precum mormântul. Imaginea se vrea monumentală, impunătoare pentru a sugera puterea şi caracterul dur al oligarhului Matúš de Trenčín: Pe înălţimile castelului, la Trenčín stă Matúš, tronează ca un adevărat stăpân ce este, toate câte se

BDD-A27230 © 2015 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 23:02:10 UTC)

mişcă în vale se înclină în faţa lui, iar valurile Vahului oriunde se îndreaptă ele, poartă cu sine numele, puterea şi gloria lui. Pe modelul adunării oastei cum o cunoaşte poetul şi noi din literatura antichităţii, în incinta castelului începe un du-te-vino, noaptea se vede lumină în ferestre, dar temutul stăpân al castelului nu apare. Personajul întunecat, rece, retras, misterios nu caută pe nimeni, dar se poate simţi că în curând îşi va lua zborul în lumea cea largă precum vulturul. Dacă până aici strofele sunt de alură cultă, în partea următoare mişcarea intensă care pune stăpânire pe spaţiu este sugerată de succesiunea versurilor scurte, de factură folclorică. Asistăm la un paralelism dintre natură şi om. Mişcarea în planul superior este redată cu ajutorul enumeraţiei: luna se prăvale peste neguri, luminează, se ascunde după nori, trece în zbor deasupra lor, se strecoară printre ei, iar în planul inferior, terestru, prezenţa oamenilor în mişcare, deplasarea acestora este redată sugestiv, predominând sinecdoca: se întrevede câte-o strălucire a spadelor, suliţelor, coifurilor. Imaginea câştigă în intensitate şi rămâne susţinută pentru a pune în evidenţă călăreţii cutreierând spaţiul definit şi de această dată de geografia sentimentală. Locurile de baştină sunt redate în cercuri din ce în ce mai largi, sunt evocate cetăţi, castele, locuri istorice importante. Secvenţele următoare prezintă lupta dintre cele două tabere susţinute de aliaţi, tumultul de pe câmpul de luptă este redat cu ajutorul faptelor personajelor individuale şi ale cavalerilor. Aici apare varianta devizei îndrăgite de poeţii slovaci (Hollý, Chalupka) referitoare la jertfa luptătorilor slovaci, care preferă să-şi piardă viaţa decât libertatea. Matei este învins pe câmpul de luptă, dar castelul său stă neclintit, rezistă la atacuri. Puternicul castelan dispare, iar lumea se întreabă dacă mâna lui forte respinge atacurile sau duhul său. Ultimele strofe arată decăderea castelului, chiar dacă a rămas inexpugnabil. Acolo totul pare fermecat, nu apare nici ţipenie de om. Doar în puterea nopţii răsună tonuri de cântec trist, concluzia povestitorului fiind „au apus vremurile tale de glorie, castel al Trenčínului“. În încheiere autorul aşează un cântec, deci o inserţie lirică (mixajul epicului cu liricul fiind un procedeu uzual în strategia autorilor romantici) în care deplânge soarta tristă a locului învăluit în legende ce se răspândesc dincolo de ziduri. Vremurile grele au dus la sărăcie, poporul zace în robie, întrebarea retorică vizează viitorul: cine va fi fericitul care să-i redea zilele glorioase. Ultima dintre cele patru strofe însă aduce un ton optimist: Chiar dacă

BDD-A27230 © 2015 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 23:02:10 UTC)

eroul a căzut, şi neamul are de suferit, chiar dacă speranţa de libertate s-a stins, iar nenorocul apasă ca o povară grea, noua eră a venit de-acum, se aud trompetele bucuriei, iar poetul îndeamnă: „dacă tu, neamul meu, vei pricepe această eră, zilele unei noi glorii vor străluci".[1]

Alături de cele două epopei de factură romantică, volumul conţine lirică din perioada de după revoluţie, sentimentul predominant fiind dezamăgirea. Regăsim şi în această culegere poezii circumscrise liricii intime, imagini care seamănă cu lirica populară (poezia Jeseň -Toamna). Vedem dar, că aprecierile severe la adresa lui Štúr, cum că ar fi fost un poet minor sau, şi mai drastic, că nu ar fi fost poet, trebuie nuanţate. Putem afirma alături de istoricul literar Milan Pišút că „Ľudovít Štúr, ca personalitate conducătoare a mişcării naţionale a fost şi p o e t (sublinierea îi aparţine lui Milan Pišút), şi chiar unul novator pentru vremea sa, aducând idei noi şi noi forme poetice"[2]. Părerea istoricului slovac vine să contrazică afirmaţiile lui Jaroslav Vlček (1860-1930), primul critic slovac „profesionist" şi profesor la Universitatea Carolină din Praga, care s-a exprimat cu privire la poetul Štúr foarte dur: „Congenerii lui Štúr dar şi mai tinerii, aproape fără excepţie subjugaţi de pătrunzătorul cuvânt viu al conducătorului lor spiritual erau convinşi că dascălul lor mult iubit, interpretul entuziast al poeziei antice şi moderne nu a fost poet"[3]. Sincer vorbind, trebuie să recunoaştem că nu era un poet ieşit din comun, dacă stăm să-l comparăm cu marii poeţi ai perioadei romantice. Pe de altă parte trebuie recunoscut faptul că Štúr şi ca poet a contribuit la dezvoltarea culturii slovace. A îmbogăţit poezia slovacă din timpul său cu teme lirice mai puţin cultivate (în mod paradoxal înscriindu-se aici şi lirica de dragoste), suflu subiectiv, abordând specii noi cum a fost poezia politică, ba mai mult regăsim aspecte ale canonului romantic pe care le-a combătut şi care şi-au găsit continuarea în lucrările poetice ale discipolilor săi: personaje puternice, răvăşite, contradictorii, atmosfera sumbră[4], sensibilitate şi pesimism (În zilele triste ale vieţii mele/ cădea-vei vreodată fulger al soarelui?/ Sau pe veci m-a cotropit/ tristeţea, devoratoarea jale).[5]

Cât priveşte concepţia despre literatură, ca teoretician, critic şi istoric literar, Štúr şi-a expus opiniile în prelegerile sale despre literatură, în perioada cât a profesat la catedră, în articole, corespondenţă şi mai ales în lucrarea sa

[1] Štúr, în volumul *Dielo v piatich…*,vol.IV, p.259.
[2] Milan Pišút, *O nedocenenej poézii Ľudovíta Štúra,* în volumul *Dielo v piatich…,* vol.IV, p.381.
[3] Apud Pišút, *op.cit.,* p.380.
[4] *Ibidem*, pp.381-387.
[5] Štúr*, Dielo,* vol.IV, p.292.

BDD-A27230 © 2015 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 23:02:10 UTC)

monografică *Despre cântecele şi basmele neamurilor slave* (Praga, 1853). Lucrarea menţionată fructifică scrierile sale de dinainte, şi cursurile sale de estetică dar, conform părerii lui Pavol Vongrej, în multe privinţe modifică şi reformulează părerile anterioare. Totuşi ideile de bază rămân aceleaşi, marcate, cum este cunoscut, de studierea scrierilor lui Hegel şi Herder.

Recunoaştem şi în tratatul *Despre cântecele şi basmele neamurilor slave* tonul entuziast, exclusivismul subiectiv înveşmântat într-un stil eseist, observăm utilizarea unor hiperbole care azi par puţin desuete. Argumentele sale sunt în esenţă bazate pe raţiune şi exigenţa îl mână să nu facă afirmaţii gratuite, dar expunerea e mai curând naraţiune, descriere poetică şi sentimentală, patetică. Iată cum începe introducerea: „Nieto spevnejšieho národa na svete od Slovanov“/ Nu există pe lume un popor mai meloman ca slavii. Se găsesc cântece şi la alte neamuri, auzi şi acolo cânt, dar nicăieri nici atâta cantitate, nici de o asemenea frumuseţe ca la noi. Orice iese din făgaşul vieţii cotidiene, orice se înalţă deasupra banalului vieţii, totul trece la slavi în cântec şi răsună în cântări cu atât mai mişcător fie sublim cu cât mai neobişnuite sunt tablourile care te ating la suflet şi iscă sunetul. Prin cânt slavul îi vorbeşte lumii din generaţie în generaţie; în cânt sunt sentimentele sale cele mai arzătoare, cele mai dragi creaţii ale imaginaţiei şi întreaga sa gândire. Popoarele indoeuropene al căror cel mai mic frate este slavul, toate grăiesc, în felul lor despre ceea ce tăinuieşte şi ce le-a înflăcărat sufletul: indianul cu edificii monumentale de temple, persanul cu cărţi sfinte, egipteanul cu piramide, obeliscuri şi întinse misterioase labirinturi, grecul se exprimă cu ajutorul sculpturilor minunate, romanicii în fermecătoare picturi, germanii în muzică emoţionantă, iar slavii şi-au revărsat sufletul şi gândul în povestiri, cântece şi cânturi impresionante. Toate câte au trăit popoarele amintite în operele lor, trăieşte la slavi în cântece şi cântări. Goethe a spus că statuile sunt tonuri transformate în piatră, la noi, deci la slavi, clădirile, statuile şi picturile lumii trecute s-au prefăcut în tonuri, glasuri sau cânturi. Nu există pe pământul slav nici clădiri indiene cioplite, nici construcţii egiptene, nu a cioplit mâna slavă nici sculpturi greceşti, nici nu a pictat cu penelul picturi romanice, în schimb însă gândirea slavă a trecut în cântec şi s-a exprimat prin intermediul lui. Tot ce s-a atins mai viu de sufletul slavului, şi-a găsit exprimarea în cântec sau cuvânt, un neam, după cum am amintit, mai volubil şi mai meloman nu

BDD-A27230 © 2015 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 23:02:10 UTC)

există pe lume!"[1] Lucrarea se bazează pe cunoaşterea nemijlocită a materialului ilustrativ, consultat şi citit în limbile naţionale, ceea ce rezultă din lista bibliografică de culegeri reprezentative de folclor, introdusă la sfârşitul tratatului, respectând deci rigorile muncii intelectuale.[2]

Deşi Ľudovít Štúr nu şi-a tipărit cursul, iar manuscrisul ograf al prelegerilor nu s-a păstrat, acestea există în manuscrisul a mai multor variante de notiţe luate la cursuri de către studenţii auditori[3] (precum şi în varianta editată[4]). Exegeza slovacă atrage atenţia asupra diferenţelor care există în ceea ce priveşte viziunea autorului în perioada „cursurilor" şi cea de după revoluţie când redactează tratatul. Dar, după părerea noastră, principalele idei călăuzitoare sunt identice. Ľudovít Štúr consideră că „arta nu este nimic altceva, decât îmbrăţişarea spiritului cu obiectualitatea: sau întrepătrunderea şi comuniunea spiritului cu natura"[5]. Din această accepţiune rezultă că „materia nu este pentru sine, ci pentru a servi altcuiva, adică spiritului, deci să se idealizeze; pentru aceasta ea trebuie să se înalţe spre spirit şi să strălucească în el, trebuie să fie în aşa fel de parcă spiritul ar vrea să se mişte şi să vorbească în ea." În funcţie de măsura în care spiritul ia în posesie materia, se disting mai multe genuri de artă. Genul inferior îl constituie arhitectura, după care urmează sculptura, pictura, muzica, forma superioară tuturora fiind poezia. „Poezia este cea mai perfectă formă a artei; ea nu are precum muzica sau pictura doar o pătrundere momentană, ci permanentă; în ea totul trăieşte, totul se află în mişcare. Ea este din punctul de vedere al materiei cea mai evoluată, pentru că în conţinutul ei se regăseşte însuşi spiritul în toată diversitatea sa. Materia poeziei

[1] Ľudovít Štúr, *O piesňach a povestiach plemien slovanských*, în volumul *Dielo*, II, „Tatran", 1986, pp.301-302.

[2] *Ibidem*, pp.519-520. Štúr consemnează ediţia manuscrisului ceh de la Králové dvor,1853 culegerea de cântece sârbe culese de Karadžič, trei volume, 1841; culegere de cântece muntenegrene şi herţegoviene de Čoiković Černogorec (Milutinović), 1833; Povestiri ruse de Saharov, 4 volume, ed.a III-a, 1841; Cântece poloneze şi ruse din Galiţia de Wacław Oleska, 1833; cântece rutene de Žegota Pauli; slave culese de Čelakovský, 3 vol., 1825,1827; cehe de Erben, 3 vol., 1843,1845; slovace de Kollár, 2 vol., 1834,1835; moraviene de Sušil, 1840; ilire etc. Cf. Ľudovít Štúr, *Dielo,* II, pp.519-520.

[3] Conform afirmaţiilor lui Pavol Vongrej, s-au păstrat şi descoperit trei consemnări: ale lui Karol Alexander Modráni, Ján Jaromír Matička şi Ján Jaroslav Kmeť. V. studiul introductiv al cercetărorului slovac Vongrej, Pavol, *Štúrova poézia slovanská*, în volumul Štúr, Ľudovít, *O poézii slovanskej,* Matica slovenská, 1987, pp.5-22.

[4] Andrej Truchlý-Sytniansky a descoperit manuscrisul lui Modráni, transcris pentru editorul Ján Kadavý şi l-a publicat în revista „Orol", 1875 în şase numere, evident cu intervenţiile sale, considerate necesare. O ediţie recuperatoare se datorează lui Pavol Vongrej. V. mai sus.

[5] V. Štúr, *O poézii,* în volumul *Dielo*, II, p.26.

BDD-A27230 © 2015 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 23:02:10 UTC)

o constituie fantezia, cuvântul cel mai bine exprimând spiritul şi interioritatea, astfel că ceea ce vrea să spună trebuie să fie mai întâi înveşmântat în fantezie."

După ce face o trecere în revistă a genurilor de artă prin care neamurile indoeuropene s-au înscris în istorie,[1] răspunde la întrebarea „care este destinul nostru, al slavilor, contribuţia noastră, de vreme ce neamurile anterioare au luat tot?" Răspunsul lui este: „Am spus că fiecare neam are un anume gen de artă; şi noi deci avem poezia, arta cea mai elevată. Cea mai desăvârşită." Faţă de poezia altor popoare, în percepţia lui Štúr, poezia slavă se distinge prin unitate, rotunjime, desăvârşire: „poezia celorlalte popoare e doar parţială, imperfectă, încă nerotunjită şi neînchegată; că trebuie să fie un popor care o va închega şi prezenta în perfecţiunea sa, iar acest popor este poporul slav. Priviţi către răsărit, nu veţi observa acolo nici piramide, nici sculpturi, nici pictură sau muzică fermecătoare, dar veţi fi uimiţi de cântec, de cântarea vocilor omeneşti; acel cânt susură de la o mare către mări, precum teiul învolburat de vânturi furtunoase sau liniştite.- Acel cânt susură învârtit, şi este maiestuos, preafrumos, plin de speranţă şi revelaţie divină în lumea slavă."[2] Poezia, la rândul său, este „este acelaşi lucru ca şi arta, adică îmbrăţişarea materiei şi a spiritului în cuvinte." Štúr subliniază că „Poezia diferă de proză"[3].

În evoluţia sa, poezia a parcurs mai multe etape. Astfel la început a fost poezia simbolică (care coincide cu precădere cu poezia indiană, dar sunt menţionaţi şi psalmii ebraici, miturile greceşti despre titani[4]), clasică (greacă şi antică[5]), romantică (poezia europeană modernă, cu exemple din poezia germană, Goethe, Schiller). În ceea ce priveşte poezia romantică, Štúr ajunge la concluzia că asistăm la sfârşitul poeziei şi degradarea artei, datorită romanului şi nuvelei, întrucât aceste genuri se caracterizează prin pătrunderea aspectelor negative, respingătoare, comune, iar spiritul nu se înalţă.[6] La sfârşitul acestui mers ascendent al artei pe plan universal, Štúr a plasat perioada slavă, pe care o declară ca fiind apogeul evoluţiei

[1] „la indieni şi egipteni arhitectura, la greci sculptura, la popoarele romanice pictura, la germanici muzica." (Štúr, *O poézii,* p.27).
[2] *Ibidem,* p.28.
[3] *Ibidem,* p.29.
[4] *Ibidem,* pp.33-34.
[5] *Ibidem,* pp.35-36.
[6] *Ibidem,* pp.37-42.

BDD-A27230 © 2015 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 23:02:10 UTC)

poeziei. Din această convingere izvorăşte nevoia de un nou ideal (de ex. Kollár şi ceilalţi autori fiind de-acum consideraţi „vechi", clasicismul acestora „raţionalist" nu mai corespunde sensibilităţii orientate spre sentimente, nevoii de sentimente puternice).

Calităţile cerute de estet se regăseau în creaţia populară – expresia celor mai nobile sentimente. În consecinţă, aceasta a fost declarată modelul suprem către care trebuie să năzuiască orice poet adevărat, pregătit să subscrie la exigenţele formulate de liderul lor: subiectivismul egoist, pasiunile egoiste, caracterizând occidentul, trebuie respinse, învinse de iubire şi trebuie adoptat sacrificiul de sine pentru patrie şi neam. În virtutea acestor idei, aşa cum am menţionat şi mai sus la vremea oportună, liderul cerea chiar renunţarea la fericire personală, iubire, căsătorie, familie. Totul, toată energia trebuia direcţionată spre salvgardarea neamului. [1]

Idealul suprem în poezie putea fi poezia, mai precis poezia populară, cântecul popular, cum de altfel, în timpul romantismului, s-a acceptat în muzică liedul. Conform credinţei lui Štúr, creaţia orală, cântecul popular constituie îmbrăţişarea spiritului cu natura, armonia dintre spirit şi corporalitate – materie. „Îmbrăţişarea" - deci o sinteză (în intenţia dialecticii), constituia o viziune nouă, era considerată expresia celor mai nobile sentimente (versus egoismul occidental decadent)[2]. Un model elocvent în acest sens şi confirmarea aserţiunilor este balada slovacă, cântecele de vitejie şi eroice sârbe.

Štúr prezintă şi o analiză a structurilor epice, conţinutul, conceptul de poezie, motivele care apar în poezia slavă care va fi lauda tuturor aspectelor ale lumii conştientizate şi neconştientizate, elogiu al universului, va fi poezia poeziei.[3] Dintre caracteristicile poeziei slave decelate de teoreticianul slovac, menţionăm[4]: armonia dintre spirit şi natură, fără ca natura să devină subiect de sine stătător (rectificând prin aceasta părerile lui Bodianski), armonia pură, elogiu al dumnezeirii. În poezia epică, domină exterioritatea, materia, pe când în poezia lirică, domină interioritatea, poetul iese în faţă, se lasă văzut. Motivele preferate sunt multiple, preluate din natură (teiul, elementele cosmice- stelele, luna, soarele, zorile de zi,

[1] V. Juríček, *op.cit.,* pp.35-36. Redăm cuvintele liderului slovac la adresa confraţilor săi căsătoriţi, cuvinte care azi ne-ar părea chiar jignitoare: „Chalupka, odinioară cel mai receptiv, cel mai înflăcărat Chalupka, a adormit în poala unei femei." Sau: „Tocmai aflu din scrisoarea lui Jesenský că Mína lui Kollár a născut. Şi ce are? Mai nimic – o fată." De altfel ideea sacrificiului pentru patrie, neam, Štúr exemplifică şi prin cântecul eroic sârb. (V. Štúr, *O poézii slovanskej,* p.88).

[2] V. în acest sens aprecierile edificatoare făcute de Corneliu Barborică, *infra.*

[3] Štúr, *O poézii slovanskej,* p.46.

[4] *Ibidem,* pp. 44-87.

BDD-A27230 © 2015 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 23:02:10 UTC)

viaţa de familie etc.). De asemenea, tratează despre implicaţiile credinţelor şi ale religiei în literatură, reprezentările panteiste, de unde rezultă şi credinţa în farmece, metamorfoze, avataruri, în modalităţi de anihilare a vrăjilor ş.a. După partea teoretică esteticianul slovac exemplifică afirmaţiile sale şi trece în revistă poezia neamurilor slave, atribuindu-le anumite trăsături dominante. Astfel poezia epică conştientă se regăseşte la sârbi, care este de o frumuseţe neegalată printre slavi. Sunt indicate cinci titluri, ultimul cântec, S*mrt kraljevića Marka*, e redat integral în sârbă, cu grafie latină.[1] Poezia lirică este ilustrată de cântecul slovac. Autorul apreciază: „Obiectul poeziei noastre *lirice* (subl.Ľ.Š.) este viaţa casnică – deci acolo vom găsi lirică, unde această viaţă s-a dezvoltat cel mai bine. O astfel de ramură a slavilor este a noastră, a slovacilor – de lume respinsă, s-a retras în case, în ele şi în jurul lor a trăit – tocmai din acest motiv poezia slavă lirică e cel mai bine dezvoltată la slovaci"[2]. „Cântecele ramurii *maloruse* (subl. Ľ.Š.) pot servi drept exemple de poezie slavă *dramatică* (subl.Ľ.Š.).[3]

Ideile lui Štúr i-au influenţat pe tinerii poeţi romantici, dintre care face parte, de exemplu, Janko Kráľ[4]. Dar canonul stabilit de Štúr a fost nu numai acceptat, urmat, aplicat, ci şi contestat, atât la nivelul concret al creaţiei literare, cât şi la nivel teoretic. Printre cei mai îndrăzneţi contestatari se numără Janko Kalinčiak. Părerile sale le-a formulat cu tărie, după cum rezultă din lucrarea sa memorialistică *Amintiri despre Andrej Sládkovič* :[5] „Nu o dată ne-am contrazis cu răposatul nostru Ľudovít Štúr în privinţa poeziei în general şi a celei slave în particular, în vremea când lucra la tratatul „Despre cântecele şi povestirile neamurilor slave". Nu odată ne-am ciondănit când am exprimat o părere cu totul diferită; certurile însă ajunseseră nesfârşite când am ajuns să-i traduc scrierea în limba cehă, iniţial redactată în slovacă, dezbătând sistematic punct cu punct mersul ideilor lui. Cu toate că Štúr în ultima perioadă a vieţii sale niciodată nu desconsidera părerile mele, totuşi în această privinţă nu se lăsa convins. El dorea în ruptul capului să aibă ştiinţa şi arta slavă gata închegate şi le căuta şi acolo, unde acestea nu existau.

---

[1] *Ibidem*, pp.87-93.
[2] *Ibidem,* p.93.
[3] *Ibidem,* p.96.
[4] V. Vongrej, *op.cit.,* pp. 5-22, influenţe pp. 15-14-17.
[5] Ján Kalinčiak, *Rozpomienky na Andreja Sládkoviča*, în volumul *Reštavrácia*, Bratislava Tatran 1977, pp.214-216.

BDD-A27230 © 2015 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 23:02:10 UTC)

Statua un principiu şi nu se mai preocupa de urmările ce decurg din el sau se pot deduce de-acolo.

Štúr a fost omul gândului, omul ideilor, care, ca un om lipsit de simţul practic, niciodată nu se preocupa ce poate ieşi din bobul de idei şi ce s-ar putea deduce de acolo. Nu-l interesau niciodată consecinţele, pentru că rolul lui a fost mereu readucerea la viaţă şi nu să dezbată din punctul de vedere al ştiinţei reci ceea ce tocmai din acel punct de vedere e adevărat fără deosebire de părerea indivizilor, vremurilor, popoarelor şi ramurilor ştiinţei şi ale artei. Kollár al nostru în Călătoria în Italia şi Vechea Italie slavă, din pură iubire faţă de neamul său, căutând slavi şi acolo, unde nu se găseau, a apucat-o pe căi greşite doar ca să asigure pentru neamul său ceva cât-de cât semnificativ în trecutul lui. Apeninii erau pentru el calcaroşii,[1] pe când după gramatica lui Zeus, provine din celticul *cenn* = caput, britanicul *pen* deci *Alpes penninae*.

Aşa a vrut Ľudovít Štúr să împăuneze slavonimea demonstrând că arta slavă e nu numai autentică, dar şi desăvârşită, ceea ce se manifestă în cântecele şi povestirile populare. Deoarece dintre toate artele, poezia constituie ramura supremă, neamul slav trebuie să fie înălţat pe cea mai înaltă treaptă din simplul motiv că şi azi mai dăinuie, în sânul său, cântecul popular având şi un conţinut mai elevat, mai mult dinamism, mai multă mlădiere decât cântecul altor popoare contemporane. Štúr pare-se a uitat că şi alte popoare au cântec popular şi că nu tot ce e popular e şi slav.

Mereu am fost de părere că atât cântecul cât şi povestirea populară caracterizează viziunea despre lume, modul de a gândi, sentimentul, firea, emoţia sufletului unui popor şi că întotdeauna trebuie să constituie baza artei unei naţiuni, dar din acest motiv – sub niciun chip nu e artă. Aceasta a constituit mereu diferenţa esenţială dintre opiniile lui Štúr şi ale mele privind poezia în general şi cea slavă în special.

Pornind de la acest principiu, am afirmat şi afirm că atât cântecele, cât şi povestirile populare nu sunt altceva decât o minunată cascadă, care deşi se rostogoleşte din piatră în piatră, totuşi rămâne exclusiv un model *dumnezeiesc* câtă vreme nu îl redă spiritul creativ şi transformator al omului cu penelul său; deoarece despre artă putem vorbi doar în cazul în care *conştiinţa* omului creează lumi fie în natură existente sau reale, tăind din ele tot ce împiedică armonia frumosului şi

[1] În orig. „apeniny = vápeniny", sugerându-se etimologia denumirii din cuvântul „vápno"- var, calcar, adică munţii Apenini ar fi rezultat din denumirea slavă „munţi de calcar", aberaţie care e ironizată de generaţia tânără. Cf.*ibidem*, p.216.

BDD-A27230 © 2015 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 23:02:10 UTC)

adaugând ceea ce poate înălţa şi preamări această armonie a elementelor date de natură, astfel încât din toate acestea va duce la alcătuirea unei noi opere.

Precum în caz că dorim să avem ştiinţă proprie trebuie să avem savanţi proprii, tot aşa dacă vrem să avem artă proprie, trebuie să avem artişti proprii, iar totul va costa poporul nostru muncă infinită, infinit de multă sudoare, iar până nu ne creem artă noi înşine în sudoarea frunţii, cu siguranţă nu o să ne-o dea nici cântecul popular nici povestirea populară."[1]

În domeniul poeziei, chiar „seniorul" poeziei slovace, cum l-a numit istoria literară slovacă, Andrei Sládkovič (1820-1872), a ridicat la rang de capodoperă imaginea poporului nu atât în versuri tipice creaţiei orale, în lieduri lirice sau balade simple, ci în compoziţii epico-lirice complexe, *Marína* (1844, apărută 1846) şi *Detvan* (1845-1847), având mai multe cânturi, strofe ample, care constituie valorificări ale structurii sonetului şi ale strofei Puškiene.

Corneliu Barborică subliniază în studiul său, atitudinea lui Štúr ostilă concepţiei şi practicii literare occidentale, conceptului introdus de însuşi teoreticianul slovac, utilizat şi de istoricii literari slovaci –„byronism":

> Singuri teoreticienii slovaci ai romantismului (Ján Kollár, Ľudovít Štúr) au respins cu străşnicie programatică „byronismul", opunîndu-i un spirit nou, colectiv şi naţional. Ľudovít Štúr, acest profet al unei epoci de aur a civilizaţiei slave, vedea în poezia lui Byron semnul cel mai concludent al decadenţei culturii occidentale: „Arta lumii de azi poartă pecetea evidentă a decadenţei. În acest sens, poezia se află pe primul loc. Ca fenomen de tranziţie de la înălţimea de odinioară la decăderea de astăzi poate fi considerată poezia lui Byron, autentic şi exagerat romantică ... Poezia lui Byron este o veritabilă apoteoză a capriciului, bună pentru dezaxaţi, pentru indivizi bizari şi disperaţi şi nu pentru aceia cărora stele mai limpezi le luminează calea[2].

Prin byronism el înţelegea un anume fel de romantism pe care îl punea pe seama Occidentului. Îi displăceau lui Štúr, el însuşi un militant fanatic, stările psihice tulburi, melancolia, pesimismul, blazarea, spleenul romantic, titanismul şi ateismul. El voia o artă optimistă şi clară, fiind în esenţă un adept al armoniilor şi limpezimilor

[1] Kalinčiak, *op.cit.*, pp. 214-216.

[2] *O národných povestiach a piesňach plemien slovanských (*Despre povestirile şi cîntecele populare ale neamurilor slave*).* Martin, 1932, pp. 32-33. Nota îi aparţine autorului citat, Corneliu Barborică, *Studii de literatură comparată*, Bucureşti, Univers, 1986, p.114.

BDD-A27230 © 2015 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 23:02:10 UTC)

clasice. Respingea odată cu poezia byroniană toată opera romanticilor occidentali pe care o consideră afectată de decadenţa generală a civilizaţiei occidentale crepusculare, opunîndu-i arta slavă care se va dezvolta în viitor şi va avea fundamente clasice: echilibrul.[1]

Vocaţia de lider şi bun organizator a lui Štúr s-a răsfrânt şi asupra activităţii sale ca profesor, didact şi îndrumător. Nici acest aspect al activităţii sale nu a rămas mai prejos. În acest sens depunea eforturi pentru răspândirea cărţii, a publicaţiilor de tot felul din toate colţurile imperiului şi ale Europei, pentru a unifica mişcarea slavofilă, pentru a face schimb de idei cu alte neamuri slave, dar şi cu ai săi. Purta corespondenţă cu mari slavişti, dar şi cu apropiaţii săi, organiza şi participa la reuniuni de suflet cu oameni de cultură legaţi de slavi, şi de cauza slovacilor.[2] Audiat cu plăcere şi înflăcărare de către învăţăceii săi, cursurile şi prelegerile sale de istorie, prozodie, estetica poeziei, istoria artelor, mai ales antichitatea au rămas în manuscris (*Přednášení historicki/* suri de istorie), altele pierdute, dar reconstituite după notiţele studenţilor săi, cum am menţionat mai sus. De fapt, în manuscris au rămas şi alte scrieri, cum este *Starý i nový věk Slováků*.

A desfăşurat activităţi diverse, a călătorit la ţară pentru a impulsiona emanciparea culturală şi materială, a participat la diferite evenimente, întruniri, toate acestea fiind rezultatele intereselor sale multiple, totodată soldate cu reuşite în diverse direcţii. Împreună cu discipolii şi adepţii săi au înfiinţat cenacluri, coruri, cooperative, şcoli rurale, aşa zisele şcoli de duminică, dar şi biblioteci rurale.[3] Întreaga generaţie şturoviană încerca să-şi ajute neamul, astfel una dintre genurile de activitate în rândul poporului simplu au fost „societăţile de moderaţie“ (*spolky miernosti)* care combăteau alcoolismul răspândit mai ales la ţară.

Nu a pierdut legătura cu tineretul studios nici după ce a fost demis şi se dedica muncii administrative şi editoriale la ziar. Lunar conducea şedinţa Cercului slav de lectură, în cadrul căruia le vorbea studenţilor slovaci şi sârbi despre reciprocitatea slavă, despre menirea slavilor în istorie. Îndruma activitatea Societăţii sârbe de lectură (*Čitaonica srpska*), devenind cunoscut şi printre slavii de sud, iar renumele lui îi aduce o distincţie. În anul 1844 este ales membru-corespondent al societăţii ştiinţifice Društvo srpske slovesnosti din Belgrad.[4]

---

[1] Barborică, *Studii de literatură comparată*, pp.114-115.
[2] V. contribuţiile în Štúr, *Dielo,* II, 573 şi urm.
[3] V. Juríček, *op.cit.*, p.76.
[4] *Ibidem*, p.103.

BDD-A27230 © 2015 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 23:02:10 UTC)

Personalitatea şi opera lui Ľudovít Štúr au o însemnătate extraordinară şi rodnică, datorită contribuţiei sale la formarea naţiunii slovace moderne, în domeniul politic, jurnalistic, literar, lingvistic, ca fruntaş naţional, luptător pentru libertate, împotriva împilării, în calitate de codificator al limbii slovace literare. În Slovacia numele lui Štúr a fost atribuit oraşului Štúrovo, Institutului de ligvistică al Academiei Slovace de Ştiinţe, s-a pus unor şcoli, diverselor instituţii, pieţe, străzi, i s-au dedicat monumente, plăci memoriale, un muzeu special la Modra, Muzeul Ľudovít Štúr etc. Pe 5 noiembrie 2013 la Paris, UNESCO a luat hotărârea de a înscrie pe listă anul 2015 ca Anul Ľudovít Štúr.

Principalele lucrări şi aspecte ale activităţii lui Ľudovít Štúr (rezumat)

1831 – primele încercări poetice

1835 – coredactor al almanahului *Plody* [Roade] apărut 1836

1836 – în primul an de apariţie al periodicului *Hronka* a publicat primul poem tipărit, „Odă Hronkăi“

către 1837 – scrie aticole pentru reviste şi ziare slovace „Tatranka”, „Hronka”, cehe „Květy” şi „Časopis českého musea” [Revista Muzeului Ceh], precum şi pentru periodicele croate „Danica” [Luceafărul] şi polone „Tygodnik literacki” [Hebdomadar literar]

1837 – suplinitor al profesorului Juraj Palkovič

1838-1840 – publică ciclul de poeme *Dumky večerní* [Meditaţii vesperale] în revista praghează „Květy,” în limba cehă

1839 – în timpul studiilor la Universitatea din Halle a vizitat zona locuită de sârbii luzacieni, experienţa sa fructificând-o în jurnalul de călătorie, *Cesta do Lužic vykonaná z jara 1839*/ Călătoria la luzacieni efectuată în primăvara 1839, apărut în „Revista Museului Ceh”

1841 – redactează în cehă lucrarea *Starý a nový věk Slováků*/ Epoca veche şi nouă a slovacilor, apărută în original abia în 1935 , iar în slovacă în 1994

1841-1844 – coredactor la revista „Tatranka”, editată de profesorul J. Palkovič

1842 - *Prestolný prosbopis* [Plângere către tron]

1843 – publică anonim la Leipzig scrierea pamflet în vederea salvgardării naţionale, *Die Beschwerden und Klagen der Slaven in Ungarn über die gesetzwidrigen Uebergriffe der Magyaren* / *Sťažnosti a ponosy Slovanov na prechmaty Maďarov*/ Plângerile şi jalbele slavilor din Ungaria împotriva abuzurilor maghiarilor]

- codifică limba literară slovacă (întrunirea de la Hlboké)

1844 – cofondator al societăţii *Tatrín*

BDD-A27230 © 2015 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 23:02:10 UTC)

1845 – publică la Viena scrierea polemică *Das neunzehnte Jahrhundert und der Magyarismus/ Devätnáste storočie a maďarizmus* [Secolul nouăsprezece şi maghiarismul]
1845 – redactor principal al ziarului „Slovenskje národňje novini"/ Ziarul slovac naţional.
1846 – apare *Nárečja slovenskuo alebo potreba písaňja v tomto nárečí* (redactat, 1844) [Graiul slovac sau necesitatea de a scrie în acest grai]
1846 - *Nauka reči slovenskej* [Ştiinţa limbii slovace]
1847 – deputat de Zvolen în dieta Ungară
1848 – participare la Congresul Slavilor (Praga)
1848-1849 - Membru în Consiliul Naţional Slovac, participare la revoluţie, expediţii militare
1851 – finalizează opera filosofică *Das Slawenthum und die Welt der Zukunft*/ Slavonimea şi lumea viitorului, apărută în 1867 în traducere rusă *Slavjanstvo i mir buduščego*, ulterior în original în 1931 şi abia în 1993 în limba slovacă *Slovanstvo a svet budúcnosti*
1852 – încheie lucrarea *O národních písních a pověstech plemen slovanských* Despre cântecele şi basmele populare ale neamurilor slave, apărută la Praga, 1853
1853 - *Spevy a piesne/* Cânturi şi cântece] culegere de versuri
1854 – cuvântare la funeraliile lui Ján Hollý

Bibliografie

Anoca, Dagmar Maria, *Ľudovít Štúr v prácach rumunských slovakistov*, în „Dolnozemský Slovák", XX (XXXV), 2015, nr.3, p.11-13
Babiak, Michal, *Odkaz Ľudovíta Štúra pre budúcnosť,* în „Dolnozemský Slovák", XX (XXXV), 2015, nr.3, pp.4-10
Barborică, Corneliu, *Istoria literaturii slovace,* Bucureşti, Univers, 1976
Barborică, Corneliu, *Studii de literatură comparată*, Bucureşti, Univers, 1986
Bob, Jozef, *Štúrovci*, Bratislava, Atrakt, 1992
Barborică, Corneliu, *Ľudovít Štúr, Slovanstvo a svet budúcnosti*, în „Romanoslavica", XXXII, 1995, pp. 303-306
Barborică, Corneliu, *Studii literare slave*, Bucureşti, EUB, 2009
Dolník, Juraj, *Ľudovít Štúr a slovenská identita*, în revista „Slovenská reč", an. 71/2006, nr. 1, pp. 25-34
Encyklopédia Slovenska, vol.V, Bratislava,Veda, vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied, 1981, pp. 773-775
Ionescu, Anca Irina, *Antologie Poezia cehă din perioada Renaşterii Naţionale până la cel de- al doilea război mondial*, Bucureşti, 2011
Kralčák, Ľubomír şi col., *Ľudovít Štúr. Jazykovedné dielo*, Nitra, Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre, 2014
Listy Ľudovíta Štúra. IV. Dodatky. Na vydanie pripravil Vladimír Matula. Bratislava, 1999
Maťovčík, Augustín, *Ľudovít Štúr. Kalendárium života 1815-1856,* Martin, 2014
Olteanu, Pandele, *Actualitatea lui Ľudovít Štúr*, în „Romanoslavica", III, 1958, pp. 259-263
Olteanu, Pandele, *Studii de filologie slavă*, Bucureşti, 2008

BDD-A27230 © 2015 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 23:02:10 UTC)

Parfitt, Tudor, *Jazyk a národovectvo: Štúr, Ben Yehudah a Lahib,* în „Naše snahy", III, 1992, nr.9-10

Pišút, Milan, *O nedocenenej poézii Ľudovíta Štúra*, în volumul Ľudovít Štúr, *Dielo v piatich zväzkoch. Básne,* zv.IV., Bratislava, SVKL, 1954, pp.379-387

Štúr, Ľudovít, *Dielo v piatich zväzkoch. Politické state a prejavy,* zv.I., Bratislava, SVKL, 1954; *Dielo v piatich zväzkoch. Slovania, bratia!* zv.II., Bratislava, SVKL, 1956; *Dielo v piatich zväzkoch. Slovanská ľudová slovesnosť,* zv.III., Bratislava, SVKL, 1955; *Dielo v piatich zväzkoch. Básne,* zv.IV., Bratislava, SVKL, 1954; *Dielo v piatich zväzkoch.*

Slovenčina naša, zv.V., Bratislava, SVKL, 1957

Štúr, Ľudovít, *Hlas k rodákom*, Bratislava, Tatran, 1971

Štúr, Ľudovít, Dielo. Zlatý fond slovenskej literatúry, Zv.I, II., Tatran, 1986

Štúr, Ľudovít, *O poézii slovanskej.* Matica slovenská, 1987

Vongrej, Pavol, *Štúrova poézia slovanská*, în volumul Štúr, Ľudovít, *O poézii slovanskej.* Matica slovenská, 1987, pp.5-22.

Surse electronice:

http: //conference.eduabroad.sk/sk/zbornik

http://www.bardejov.sk/mesto/aktuality/1201-rok-ludovita-stura

BDD-A27230 © 2015 Editura Universității din București
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 23:02:10 UTC)